

Regule cancellarie
Julij secundi.

Regule cancellarie
Julij secundi.

In nomine dñi. Iesu chusti: Sequit mare ma-
gnum z spaciosum; vigore cuius exponēt in
finite pecunie z erūt infinite lites z de' vellit
q̄ tam in curia q̄ extra eam p̄pter eius malaz intelli-
gentiā nō tollat ius quesitū alicui p̄pter ignorātiā
iudiciū marie oculo iudicis caligante: vr ait glo. Ac-
curfij a simili in. l. inter filios. l. fami. hercif. zc.

¶ Sequitur textus.

Item idem sanctissimus dñs noster intē-
dens q̄ prelationes siue prerogatiue in eccle-
siasticis beneficiis vigore gratiarū expecta-
tiuarum assequendis iuxta personarum cō-
ditiones z merita moderentur: statuit: de-
creuit z ordinauit.

Ista regula tota diuidit̄ in nouē partes put nouē
cōtinet cōstructa. Nam in p̄ma parte ponit̄ ho c. p̄he-
miū ex quo colligit̄ rō finalis ad totā dispositionē. l.
fi. ff. de here. insti. c. ecce. xcix. di. Et hic dicit̄ Bal. in
c. ii. regis de ap. q̄ clausula p̄hemialis referit̄ ad to-
tā dispōnē. facit qd̄ ip̄e dicit̄ in. l. i. c. de fal. cau. adiec.
lega. z i p̄ma p̄sti. l. §. qb̄. Et q̄ p̄uctuatio debet fie-
ri in dispōne vel virgulatio p̄m p̄structū s̄a lua ratioē
recti sermonis. l. paluti. ff. de aur. z arg. le. Et hoc di-
cit Bal. in. l. i. c. de libe. p̄te. Ideo ista p̄ma ps s̄z p̄di-
cta pōt eē vsq; ibi. q̄ iter h̄ntes. gratias zc. q̄ vsq; ibi
durat. p̄structuz. videlicet q̄ sanctissimus dñs nr̄ zc.
statuit zc. Et pōderādū est bñ istud p̄hemū. qd̄ qdes
fuit factuz ēt ab aliis. multis pontificib⁹ videlicet a
Paulo z a Sixto. zc. Ideo maioris videt̄ auctonta-
tis qd̄ a plurib⁹ sit. ar. c. prudētā. §. sexta de offi. dele.
Et quo p̄hemio colligit̄ rō finalis ad multas qōnes
Ista dicēdas. Nam ista dispō vult q̄ itētio pape fuit q̄

prelaciones sine prerogatiue iudicetur s^m cōditōes personarū z merita. Ex quo sequitur q^d magis prerogatiua tollat diligentia p^ocessus alteri. z creationes in canonicū nisi iⁿ cab' infra dicēdis. Itē sequitur q^d si p^ote ti in hac regula nō sunt tales sicut deberēt esse ad regē dū in ecclesia dei. q^d nō deberēt alijs idoneiorib⁹ pre ferri nō ita qualificatis. puta si est doctor legū vel de cretorū fact⁹ vigore cōmissionis qui q^uq^{ue} caret scia z nihil scit q^d nō deberet p^oferri alteri doctissimo viro q^u pp^o paupertate nondū est doctor. de quo tamē infe ri⁹ lan⁹ dicā. Itē pōt dici ex istis v^obis q^d habēs grām ex dispēlatōe q^d nō gaudeat hac regula vt succincte dicā in pte prima: sed q^u p^orium seruatur iō non in s^o p^oio nūc. Et hec sufficiant p^o hac prima pte z nō in s^o p^oio quid sit prelatus vel prerogatiua: q^u doctissimis loquor z nō pueris. Et quālibet partē sequentiū legas per se z omitto diuisionē generalem ipsius causa bre uitatis. h^{ic} quelibet diuisio attendēda esset. nam ope ratur tria que narrat glo. mihi notabilis in verbo par tiri in prohemio insti. facit quod no. Abb. in. c. q^u dis uersitatem. de concess. preben. z non allegat dictam glo. sed infra patebit per partes.

¶ Sequitur scda pars p^oncipalis in textu.

¶ Quod iter habentes gratias expectati uas huiusmodi nobiles deducunt marchio nuz z comitum genere qui reputantur illu stres z officiales apostolice sedis ifrascripti videlicet Referēdarij. Prothonotarij p^oti cipātes litterarum apostolicarum correcto res. Eiusdem sedis subdiaconi. Nūerarij. Causarū palatii apostolici auditores. Ca

mere apostolice clerici similiter numerarij z participātes. Curie causarum dicte camere generalis auditor. abbreviatores de parco maiorū sua officia actu exercētes. oib⁹ alijs qualitercūq^{ue} qualificatis in assecutiōe quo runcūq^{ue} beneficiorum que huiusmodi gra tiarum vigore expectabunt quacunq^{ue} dili gentia receptione vel creatione in canoni cos non obstante potiores existant.

¶ In ista secunda parte vsq^{ue} ibi. alij vero nobiles. de bet hic suppleri verbū statuit zc. vt sunt infinite glo; sufficiat glo. in. c. i. de vita z ho. cle. z tex. in. l. verbuz volo. C. de fideicō. Hoc dico q^u verbuz statuit posui supra proxima parte. z hoc dicit q^d nobiles ex genere ducuz zc. officiales hic positi preferantur oibus qui buscunq^{ue} non obstāte diligentia p^ocessus zc. z quo ad mētē diuidit⁹ in duas partes. h^{ic} oēs nominatiz hic positi sint sub vno constructo. Scda ibi. Et officiales apostolice sedis zc. Et circa istaz primā partē sciēdū est q^d in ātiquis regulis maxime Pauli z Sixti erat vnu constructū m^o de istis illustribus. s. q^u isti p^oferent⁹ oibus q^ubuscunq^{ue} zc. z deinde ponebant alij officia les hic p^ontenti sub alio p^ostructo. z q^u ista fuit condita ego dixi q^d meli⁹ foret q^u oēs hic p^ontenti ponerent sub vno p^ostructo cū illustrib⁹ vt egparent sibi. z dicta in vno itelligeret⁹ i alijs p^oformiter iurta doctrinā Bar. in. l. p^otor ait. §. eritq^{ue} d^ona. ff. vi. bo. rap. z in. l. talis scri ptura. ff. d^o le. i. z facit optie. l. iii. §. i. ff. d^o libe. z possib. z sic enitarēt⁹ diuersi itellect⁹ quos exprimere esset longū: tande; sic factū fuit. Et q^u tunc fuit altercatū an istud relatiuū qui reputatur illustres referat ad du

res marchiones et comites. an ad illos qui descendunt de
eorum genere. quia ego vidi dubitari et inseri inferius du-
bitum datum super hoc in rota. et dixi quod deberet declarari
tunc quod primo fuimus quatuor tunc deputati. videlicet dominus
Petrus de ferrera auditor palatii dignissimus. et dominus
Coronatus de placca advocatus consistorialis litteratissi-
mi viri et stilati. ac Nicolaus de parma doctor decre-
torum valens et procurator causarum stilatus. et ego minimus
ipsorum. Et cum hoc novisset dixit dominus Auditor quod rota te-
nebat quod referret illud relatum quod ad illos duces etc.
et non ad progenies eorum. tunc tacui. Et cum postea fuimus
in domo domini Alericis ubi fuerunt alii notabiles viri in-
ter quos fuit dominus Antonius de grassis episcopus tiburtinus et
auditor antiquus et referendarius et quasi totum principis domini
nri pape litteratissimus et stilatus in curia. tunc et hoc
dixi. et si recte recordor idem fuit mihi responsus etiam per domini
dominus Antonium de grassis. et tunc magis atque magis ta-
cui. Tunc certe melius fuisset declarari. tunc quia non valet argu-
mentum quod domini de rota aliquid tenent. ergo tota curia hoc scit
vel tenet. sed ne videar male dubitasse ponam dubium
formale datum per bo. me. Jo. de cesariis egregium au-
ditorem in vna causa archidiaconatus de valderas legioni-
ense ecclesie. in qua quidam Sugerius de quimones allega-
vit se venisse de genere regio et comitum etc. et dubium est
istud. san regula antelationum exigit que esse de genere
illustrium et illustre. an solum de genere. et tunc ego allega-
vi quod oportebat esse illustre et de genere etc. in in prius
fuit sententiatum et sic tenet rota. et minime sunt muta-
da que certa determinatione habuerunt. l. minime. ff. de
legi. ideo quia lati dico in tractatu nobilitatis que fe-
ci et direxi domino pampilonensi. et postea reuocaui ab eo
quattuor de causis penitus tacendis. nolo tollere lucrum
advocatio: et remitto me ad ibi dicta. nam si circa istas
nobilitates maiores medias et minores dicerem oia

que occurrerent non finire hanc regulam in vno mese quo
ad glosas. Et dubia essent an artedat etiam nobilitas
matris nisi quo ad ista nobilitate. Et circa hoc fuit et
datum aliud dubium in dicta causa. san ex linea materna re-
putari debeat quod illustris aut saltem de genere. Et tunc ego
dicebam quod non et allegabam multa iura maxime. l. i. §. si. ff.
de u. i. i. u. z. l. p. n. i. c. i. o. §. si. cu. l. seq. ff. de v. b. sig. z.
c. v. b. i. c. i. q. de pe. li. vi. l. loquax in penalis. in prius fuit
obtentum in rota per quo facit. c. novit. de iudi. et quod ibi
not. Hosti. et Jo. an. et dominus Abb. et facit glo. iuncto tex.
in au. de inces. nup. §. i. in vbo generi. col. iii. qua nota-
rat ibi Angelus. et per nunc satis supra hoc. Item an debeat
ista talis nobilitas extendi usque ad infinitum. et an pda
ista nobilitas vel alia aliquibus ex causis. remitto me ad
ea que dixi in dicto tractatu. Tunc in casu huius regule
non est magnam tenere quod non extendere nisi usque ad pne-
potes. ar. l. diuo marchio. l. de quonibus. et hoc idem te-
net glo. qua notat ibi Bar. in dicta. l. i. l. de dignita-
tib. h. xi. l. in dicto tractatu teneat quod extendatur ista
nobilitas usque ad gradus in quo quis succedere pos-
set. facit glos. in. c. postremo. de appel. Item an pdatur
nobilitas aliquo casu. et teneo ibi quod sic in multis casibus
quos pono ibi maxime si illustris efficiat mercator
ar. l. iii. l. de commercio et mercatoribus. z. l. ne quis cum
glo. l. de dignita. h. xii. qua notat ibi Bar. Et idem di-
co ibi de proditoribus quod est periculosum nunc exempli-
care. Item aliquas alias rationes ibi pono quas omitto
causa breuitatis. puta quid in filis superillustris. vi-
delicet impator vel regum qui non cognoscunt superiores
Et breuiter concludo quod habeat locum a fortiori ista regula
in illis ar. iurium vulgariis scilicet auctentice multo
magis. l. de epi. z. cle. z. cle. i. in p. n. i. c. z. reli. z. vene-
fanc. cum glo. sua. Et quid de venientibus de genere
principis qui appellantur principes vel alteri dignita

tis. maxime puta admiralli qui est capitaneus maris pro rege maxime in hispania. de quo Bal. dicit in. c. l. que sint regalia. col. x. sed non sunt duces marchiones aut comites an habeat locum ista regula. et certe credere quod sic apparitate rationis. arg. l. illud. ff. ad legem aquil. l. i. cto. c. de multa. de pben. et faciunt multa alia iura vtri usque censurę. et quod sit eadem ratio faceret cle. i. cum gl. de baptismo. Item quid dicitur forer de vicecomite an dicat contentum in hac regula quo ad sui progeniem. et prima facie videbat quod sic: quia eadem est ratio ut dixi. sed certe posset dici primum: quia huius vicecomes in hispania reputatur illustres quia vices comitis gerit: tamen quo ad istam regulam non esset eadem ratio: quia non est idem quod alteri assimilat. glo. in l. mercis appellatio. ff. de verbo. sig. quod notat Bal. in diversis locis feudorum maxime i. c. i. de consue. recti feudi. ergo et. Item quia esset duplex speciale in eo. primum quod haberet pro illustri. secundum quod gauderet in omnibus privilegiis comitis et illustris. quod est absurdum. ar. l. i. c. de dotis pmiss. et quod ibi notat Bal. et Bar. Item. si ponere hic differentias inter duces marchiones et comites non finire hac nocte latius tamen dico in dicto tractatu. Cuius tamen non omitto. quia ab ordine littere videtur quod dux sit maior quam marchio et. sed de hoc dico in dicto tractatu. et circa hoc sunt iura varia tam civilia quam canonica. nam in tit. quis dicatur dux comes vel marchio colla. x. primo ponitur dux quam marchio. sed in rubrica de feudo marchie comitatus vel ducatus primo ponitur marchio et idem dico de iure canonico in. c. fundameta. de elec. li. vi. et in cle. i. de baptismo. et in multis aliis. tamen hoc reliquo consuetudini regionum. nam in italia ubi sunt facta ista lex. maior reputatur dux quam marchio. nam ego vidi tpe. Pauli quod marchio ferrarie venit ad urbem cum maxima populo ut efficeret dux ferrarie. et vidi cum fieri ducem per Mantuam ante altare sancti petri. Alibi tamen reputant

maiores marchiones. Item in quibus hic dicitur. reputant illustres et dicebat dominus Antonius de grassis proponeretur quod reputent illustres. sed quo ego dixi quod cum lex non loquitur ut in l. arriani. C. de heredi. quod bene stabat reputant illustres. et sic habeo in mea lista. tamen non refert. Item tunc ad partem dominus Petrus de ferrera auditor dixit mihi quod de iure non sunt illustres nisi tantum reges. et allabat mihi de cum Bal. in. c. cum accessissent de. pstr. et tunc ego dixi sibi primum: quia comites de iure sunt illustres. alia in l. ij. C. ut digni. or. ser. li. xij. et l. diue. cum. gl. sua. C. de decur. li. x. et ista est veritas dico quod omnes comites cum comitatu sunt illustres de iure. ut in dictis iuribus: sed sine comitatu non. ut vult glo. in au. ut ab illustribus et qui super illustres sunt. in prin. col. v. Et pono exemplum in comite palatio ad faciendum notarios et doctores. sed illud quod dicitur hic quod reputant illustres. de per multos duces et comites et marchiones maxime in alemania et italia. inter quos huius primogeniti habeant progenituram et administrationem dignitatis. tamen alii appellant omnes comites vel duces ut est consuetudo in alemania: ut dicit gl. i. c. si. xiiii. q. i. quam tenet Abb. i. c. tata. q. si. sunt legi. et dixi in dicto tractatu. et idem est etiam in italia in multis locis. puta in marchionatu de ceua in pedemontium. tamen credo quod solus ille qui habet administrationem dignitatis huiusque litera suadeat omnes. ille dicitur illustris et non alii: quia ille debet habere claves castrorum et alias preminentias: ut dicit Bal. in. c. si duo. in add. in fine de fratribus. de bene inuesti. Et per hoc sequitur quod non habeat locum ista regula in collateralibus: sed solum in descendens. quia illi dicuntur proprie de genere: ut dico in dicto tractatu latius. Ideo frater comitis non gaudet hac prerogativa si non est filius comitis per predicta. et quod vellet dicere hoc nomen comes concludo in dicto tractatu quod dicitur capitaneus regis vel sequens regem aut socius regis. allego

tex. in. l. i. C. de ppos. la. li. xii. licet in. c. i. §. i. qui fen-
da. po. col. x. z i. c. i. quis dicat dux eadē col. dicat q
duces marchides z duces sunt capitanei regis: quia
grāmatici dicūt q comes dicitur a comitor. aris zc. Sed
nūc dico q nō est magnū dicere q comes dicat a cō-
mitto. is. qñ cōmissari⁹ regis in suo territorio. z allego
multos ti. C. de comitib⁹ rei militaris. z de comitib⁹
pñ. z de comitib⁹ z tribūis scholaz. z de comitib⁹ z
archarijs sacri palatij z de comitib⁹ q puicias regit.
li. xii. z casus est mihi expressus q comes dicat iudex
cōmissari⁹. in. auē. vt nul. iudi. in. pñ. col. ix. z gl. ucto
tex. in. auē. vt ling. i. exor. iudi. §. sigs aut. eadē col. ix.
z sic intelligo dictū. c. i. §. i. qui fen. da. po. z. c. i. quis
di. dux. col. x. z inde dicat comes palatin⁹ qñ cōmissa-
ri⁹ palatij. z i toto digesto nō reperi hoc vocabulū p
dignitate: s; pro socio sic: vt in. l. administrātes. §. i. ff.
de. ex. tu. z glo. decre. in. c. si quis nec. i. q. i. expōit
comitatū pro seruitio: s; itelligo ibi pro societate. tñ
pro dignitate dico q nō sit recedēdus a grāmaticis in
istis qui dicūt q dicat a comitor. aris. qñ dicat q co-
mes semp comitat⁹ regē zc. ar. c. forus. de. vñ. sig. z. l.
septimo mēse. ff. de statu hominuz. facit ad hoc q ēt
in pñilegijs interpretatio grāmaticalis est artēden-
da: vt notat Bal. in. c. nulla p quos fiat inuesti. col. x.
z allat Jo. an. in. c. abbate. de. vñ. sig. ergo sic est dicē-
dum in hoc vocabulo s; grāmaticos a fortiori p p-
dic ta. cuz dare comitatū sit dare pñilegiuz. nam ois
gratia pñcipalis dicitur pñilegiū vt sepe dicit Bal.
in feudis: maxime in pludis feudoz. ergo. zc. Tñ cre-
do z quo ad me etiā firmo q comes dicatur qñ com-
missarius regis in certo territorio. z sic intelligo Bal-
dum dicentem in capitulo primo de natu. feu. co. x.
vbi dicit q imperator fecit comunitates papientem
comitem in certis castris. z q non pōt ipse reuocare

ne cā zc. z hec sufficiat quo ad istā nobilitatē. z for-
te dicā aliqd in fra in tertia pte. Ex p̄dicris appet de
magnis p̄rogatiuis istoz nobiluz. sed si ista nobilitas
extēdit vsq; ad illū gradū in quo posset succedi de iu-
re iudex debet bñ aduerrere an qlibet de illo genere
p̄ferat officialib⁹ hic cōtētis scilicet an pdiderit quo
ad hoc nobilitatē ex aliquo casu vel sit idone⁹ zc. de
quo me nō inromitto pñtē qz ēēt p̄iculosum z essez
lōgus in sermone. cōsulerē tñ si adhererē pape. s; q. sa-
ceret stilū de nouo z nō ēēt male factū q daret alicui
bñ merito p̄rogatiuas ad instar nobilitū de genere illu-
strū sicut dari solet ad istar descriptoz. z tūc p̄indica-
tur istis nobilib⁹ z alijs multis hic p̄tētis. z sic etiā
s; m qualitates p̄tētū daret ad istar auditorū vel refe-
rēdarioz zc. z ēēt meli⁹ qz dare stabularijs ad instar
descriptoz z q p̄ferant ēt p̄tētibus ad instar zc. z p̄u-
dicat multus vt dixi. z non submitto hic qnq; p̄ro-
gatiuas quas repio tā de iure cōmuni qz s; m regulas
qz s; m p̄uilegia. sed in fine ponā ad longū: qz ista pars
est satis granata sua materia.

¶ Sequit secūda ps hui⁹ secūde p̄tis ibi. Et officia-
les, aplice sedis zc. Et ex ista secūda pte notādū est q
sint digniores officiales in curia ab ordine literere fa-
ciat. l. quotiēs. ff. de vsuf. z. l. ii. ff. de alb. scri. z. c. mā-
dato de p̄bē. li. vi. z facit. j. vi. pars. z ibi forte dicam.
Tē notādū est hic q referēdarij. dicunt officiales se-
dis apostolice. ideo. si paulus facit aliquos referēda-
rios illi sunt etiā referēdarij tpe Innocētij. si in bulla
dicat q sint referēdarij aplice sedis alias sec⁹. suffici-
at. c. si gratiose de rescrip. li. vi. Et ideo lz referēdarij
nō debeāt eē de iure nisi octo. vt i auē. de referēda. §.
i. z p totū col. ii. tñ. si papa fecit multos alios omnes
sunt referēdarij aplice sedis. vt dixi. ar. l. quidā p̄sule
bant. ff. de re iudi. Tamen si papa deputasset sibi cer-

tos referendarios. tūc illi nō gauderēt hac prerogatiua. qz sunt officiales Innoctij tūc z nō apostolice sedis. ar. d. c. si gratiose cū filiis. Et pōdero hic qz idistictē dī de referēdarijs z nō dī de exercētib⁹ actu officia eoz. sicut iseri⁹ dicit de abbreviatorib⁹. nā illa clausula ibidē posita tūc illis uenit qb⁹ abiūgit z nō alijs. sufficiat. l. iij. §. j. ff. de liberius z posthu. Ex quo dico qz referēdarius tpe Sicuti vel Sixti fact⁹ tanqz officialis aplice sedis etiā si nūc nō exerceat actu officiū debet gaudere hac prerogatiua. a. vt est dñs Buidoan toni⁹ fili⁹ checulij de mediolano notabilis vir z vtu- te pditus qui oia etiā ultra istaz prerogatiua meretur ppter sui vtutes. nā oibus pdest z nemini nocet nisi sibi soli. Cū postea sequit⁹ hic de protohnotarijs p ticipantibus zc. Et isti sunt hodie septē. z expedit bullas ecclesiarū z monasteriorū z hnt bonum lu- crū. z solebāt pcedere epōs vsqz ad tēpus pape Idij. sed ipe Idius mādaruit sub bulla cōtrariū. z sic serua- tur hodie z bene. Et dicit pthonotari⁹. i. p̄m⁹ notari- us aplice sedis. a pthos grece qd est p̄m⁹ in latino. Inde dicit pthomartyr. idest p̄m⁹ martyr vt est. Ste- phan⁹ vt late dicit glo. i. auct. de tabel. §. illud quoqz co. iiii. Et isti pthonotarij. solebāt scribere acta mar- tyriū s; hodie scribūt de gestis alijs. Et vrinā directe vel in directe istorū septē pthonotariōz officia nō vi- derētur in curia. z isti collegiū faciūt. tamē vt. j. dicā nō curo qz faciūt collegiū vt ne. qz psonis eoz pcedit hoc p̄uilegiū z nō collegiō nō reuocatis gratijs expe- ctatiuis ēt istorū z alioz nūeratoz. j. expirat p̄uilegia: vt dixi lat⁹ in alijs reglis in. x. regula. h; p̄m⁹ p̄nūcia uerit rota i cā cuiusdā amici mei z male s; me. Istud tamē vocabulū pthonotarius nunqz ponit in bullis nec in alijs dispositiōib⁹ aplicis: sed ponit notarijs se- dis aplice. hic in ponit pp eozū excellentiā vt disse-

rāt a notarijs rote: sicut in curijs regū ēt vocant p̄nci- pales notarij. pthonotarij. Cōsequitur in ista ibi. Trarij aplicaz corrector zc. Et circa hoc est sciēdū qz officiū correctoris est magnū i curia ro. z valde honorabile: qz corrigit minutas rescriptoz iusticie: z postea corri- git ipsa rescripta z expedit eadē z mittit sua auctozita- te ad plumbū noie pape. z in aliqb⁹ ponit ipe nomē suū i medio rescripti a tergo z deide pōit manū vice cācellari⁹ z scribit hoc mō mādes. s. ad plūm putā in sua nobis z filiis⁹ z iste h; bonū lucrū: qz h; vnā tā- xā rescripti. z offiū ei⁹ vedit multū bñ. forte pro gngz milibus ducatoz: vel pmutat honeste z de potesta- te ipsius refert. Spec. in tu. de rescripti p̄ta. z in titu. de appel. z ibi. Jo. an. in addi. z multa alia que lōgū esset narrare. Sed est alius. Tūc corrector qui expedit multa alia rescripta sine correctione: puta cōquestus z simili. a. iste nō gaudet prerogatiuis hui⁹ regule. h; modern⁹ sit amicus meus. Nam vt dixi supra de vice comite. par nou est idē. vt no. etiā Sicuti. in. c. inno- tuit. de elec. ergo a fortiori de gerente vices maioris. Et. p hoc breuiter dico idē fore de epīs gerentibus vi- ces auditoris. qz si haberent expectatiuas nō deberēt gaudere istis prerogatiuis per predicta qui non debe- rent esse auditores z stare in curia reuoluēdo chartas copistarū. cum potius deberēt voluere sacra in suis e patibus. Et idez dicēdū ēt de alijs epīs si haberent expectatiuas ex dispētatione qui gaudēt in curia cuz multis malis exemplis expectādo alios maiores epa- tus z habēt ecclias suas in cōcubinas z nō in vxores cōtra. c. sicut vir. vii. q. i. z facit. c. sicut i vna. xxi. qui. vbi dī. qz ecclia debet ēē spōsa z nō scortū. Tūc isti ex- culant se dicētes. qz nō sufficiūt sibi gngētū ducati in curia z in p̄tibus forte octocētūz: quozū parentes fue- rūt forte cerdōes aut carpētarij vel ligōzātēs: z sicut

alsi dixi multis ipsorum quod aut a principio debebant non ac-
ceptare ecclesias si eis non placebant; aut postquam acceptas
sent debebant ire ad eas et non expectare maiores per
predicta iura. tamen veniet iudicium diuinum super tales episcopus
qui voluit esse despachacame in ro. curia et possent esse
domini et saluare alias eorum in episcopatibus suis. Et ad casum istum
dico quod ista regula se non extendit ad tales qui sunt gratias ex
dispositioe. ar. l. apud iulianum. §. postat. ff. de le. i. tamen tri-
um seruatur in curia et male secundum me. Et sic me expedio de
omnibus istis officialibus; et non dico de aliis hinc preteritis quorum
officia narrare est potius laboriosius et delectabile igno-
rantibus quam utile: maxime pro intelligentibus eorum opera. Et que
isti habent prerogatiuas istas potius quam doctores vel
magistri valentissimi. maxime quia aliqui eorum emittunt
officia predicta non est meus dicere; quia instar sacrile-
gij est etc. l. ii. C. de cri. sacri. et §. committunt. quod est in. c.
figs suadente. xvii. q. iiii. Sed ratio potest esse quod dicit lex quod
digni habitus sunt quos latores principis comitatus il-
lustrat. verba sunt. l. i. C. de pposito. labo. li. xii. Item quia
forte per has prerogatiuas melius vedunt aliqua officia
supradictorum. Item ponderandum arbitror verba huius
partis ibi. In assecutione quorumcumque beneficiorum etc. Ex
quibus infero quod si tempore date viderat officialis de hinc con-
tentis. et tempore vacationis non erat quod non deberet gaudere
ista prerogatiua. quia qualitas adiecta verbo debet intelligi tem-
pore verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de nota. cum aliis
in finibus. Ideo verbum. potiores existant. infra positus
debet intelligi cum hac qualitate. scilicet in assecutione benefi-
ciorum. et quod tunc sint officiales etc. Et hoc est tenet rota in
multis infra positus. et ibi dicat. Item pondero verba huius
partis ibi. quacumque diligentia receptio vel creatio in
canonicum non obstat. Nam hic ponunt ista verba alterna-
tine vel disiunctiue et non copulatiue per dictiones vel
hic posita. que dictio repetitur in aliis precedentibus. ut sit

sensus. quod non obstante diligentia quacumque vel receptioe
in canonicos preferant etc. faciat glo. singularis in. cle.
sepe pro canonistis. in verbo et figura. in si. q. de verbis
fig. Et sic fit sensus quod isti tollunt aut diligentia aut crea-
tione aut receptione in canonicos. Sed si vnus alius sit
diligentior in processu et sit receptus in canonicum per ca-
pitulum et creatus et per papam in canonicum. nunquam isti
tollunt sibi omnes istas prerogatiuas copulatiue iustas. in
vno quod sunt de iure communi. c. duobus de rescrip. li. vi.
Et certe prima facie videtur dicendum quod non. quia ista regula
exorbitat a iure communi. ar. d. c. duobus. ergo sequitur quod
debet intelligi ut minus preiudicet iuri communi. ar. reguli
de qui a iure communi. de reg. in. lib. vi. Item quod non mutat que-
re stare prohibet. l. precipimus. C. de ap. et facit quod dicitur
Bo. mo. et archi. in. c. si apostolica. de pre. lib. vi. quorum
dictum dicit bene notandum ibi Domini. ad hoc quod vnus
constitutum corrigat aliam in certo casu. non videtur corrigere
re in casu ibi non expresso. Item quod appellatio simpliciter
non venit mixtum in penam. c. statutus. de elec. lib.
l. ii. ff. de verb. obli. in. p. cum glo. et ibi omnes doctores te-
guste. et facit bona glo. in si. de acti. in. p. Sed circa hoc
ego dixi legendo illam legem. ii. hic tempore Pauli quod quando omnes
partes simplices ponuntur in aliqua dispositione sic est
si simul iungantur vere sunt alii non; ut ibi in. d. l. ii. tamen in
casu nostro ego declinare in opinionem quam dixi; maxime
si esset graduatus et doctus ille qui est diligentior in pro-
cessu et creatus in canonicum et receptus simul et concurrat
cum aliquo ex predictis officialibus maxime de despacha-
cione. quod non preiudicetur sibi per predicta. salua corre-
ctione. et hec sufficiant quo ad istam secundam partem.

¶ Sequitur textus.

¶ Alii vero nobiles ex inferiori nobilitate gratie
magistri in theologia; doctores in vtroque

vel altero iurius qui fuerint graduati in ali qua vniuersitate studij generalis: nec nõ fa miliares sue sanctitatis nõ descripti q erāt familiares cōtinui cōmēsales tpe sue assum ptionis ad summi apostolatus apicē oibus alijs etiā creatis vel receptis in canonicos aut diligentiores in pcessu sistr preferantur.

Cista tertia pars ibi. alii vō nobiles. durat vsq; ibi. ceteri aut. vbi fit mētio de nobilib? z graduatis i vni uersali studio z d familiarib? pape tpe sue assumptio nis. z dicit hic q pferant alius. z qz ibi fit mētio de no bilib? ex inferiori nobilitū genere z sepe ac sepius ou bitatur iter cumales etiā doctissimos qui sint isti no biles ex inferiori. z arbitror q mlti loquūtur d illa no bilitate z qd sit ignorāt z forte ēt iudices. facit glo. i c. māifesta. ij. q. i. q dicit q de notorio loquit. z quid sit notoriū ignoramus. facit. gl. in. l. stipulatio ista ha bere licere. §. b. quoq; ff. de v. b. obl. in qz essem lōgus in sermōe z nõ finire hoc cōmētū i paucis dieb? nec paucis chartis. iō breuiter agā remittendo me ad ea que dixi in tractatu nobilitatis que direxi vño Sam pilonenis: z reuocauit ex causis quattuor ab eorūpe marime qz sunt ibi aliqua scandalosa contra Theo tonicos hispanie z contra milites caligatos: vbi po sui multa concernentia regulam istam z alias facien tes mentionem de nobilitate: z hoc maxime feci qz quicquid possideo in ecclesia dei habui vigore dua rum expectatiuarū tēpe Pauli z vigore nobilitatis mee. Sūmarie tamen dicam aliqua remittendo mē ad dictū tractatū aliquando cū allegatiōib?: aliqñ si ne eis pclusiue. z hz ego faciā ibi pma distictio nē iter

nobilitatez ppriam z nobilitatē ex genere. nō qz pma nõ facit ad ppositū omittam z dicā de alia: quā disti nio vltra Bar. in. l. i. C. de digni. li. xii. in reponone. q dic t qz est q̄litas illata p pncipatuz tenentes qua qz vltra honestos plebeios receptus ostendit. Sic disti nit ibi. in. xii. col. tamen qz ista nobilitas nõ venit ex genere quo ad regulam nostram: nec etiam est i totū vera: vt ibi dico. ideo ibi i. xxiii. charta distinio sic. q nobilitas est quoddā dignū honore p̄uilegiū p̄niens ex radice antiqua p quod quis differt ab alijs cōibus hoibus. z ibi prosequor late. Item dico ibi in eodē tractatu qz dicitur nobilis s̄m grāmaticos a no sco. is. hz ego dico ibi qz pōt dici a noto notas: q̄si no tabilis vir per sincopam ta remota. Sicut etiā dicit nobilis p sincopā ēt s̄m grāmaticos: qz debebat dici noscibilis zc. Et allego rex. bene intellectū in simili. i c. eps. vii. q. i. z. l. i. ff. de cēsis. hoc dico ibi in nona charta. Itē dico ibi qz nobilitas est sex duplex. s. ma gna maior maxima. Itē alia parua minor minima. z de vtraq; ibi dico: sed qz nõ facit hoc ad regulā omit tam. Itē facio ibi in hispania triplicē specie chustia: norū. nā dico qz quidā sunt nobiles qui vocant fidal gos in vulgari. z alij sunt villani: alij vocant marra ni: id est neophiti veniētes de genere iudeoz: id est no ni in fide: quos voco thetonicos ppter honestū mo dū dicēdi. z dico qz fidalgorū sunt triplices species z villanoz etiā triplices: s. tam thetonicorū sunt tri plices: z inter omnes facio etiā nobilitates sepataz: sed non quo ad istā regulam. dico tamen qz deberet fieri regula cācellarie qz inter expectātes ceteris pa ribus deberet attendi etiam nobilitas inter eos etiā si non sint de istis nobilibus hic cōtentis: sicut dicā de hoc aligd infra in sexta parte. **C** Sed quo ad istā regulam breuiter dico qz licet hic non fiat mētio nisi

de duplici nobilitate. scilicet de maiori et de minori. tamē ex
regula Pauli et Sixti collegi ego triplicē nobilitatē:
scilicet quod ad casus nostros dico breuiter quod maria nobilitas
de qua hic non fit metio est impatorum et regum qui non co-
gnoscunt superiores. et illi a fortiori intelligunt in prima
parte ut dixi ibi. Alia est maior de qua in principio regule
in precedenti parte. Alia est magna puta ex Baronum ge-
nere pueniens. et de ista fit metio in c. gradi. de sup. neg.
p. l. vi. Et Bal. sic intelligit tex. i. c. i. §. i. q. seu. da. pos.
col. x. et forte de istis noluit papa hic intelligere in qua
tuz voluit eos preferri doctoribus et suis familiaribus pri-
mis. Sed oēs nos recompillatores me teste non intelle-
ximus de istis sed etiam de illis qui non habent diuisum ter-
ritium. tamen differunt ab alijs communibus ciuibus qui etiam
de iure appellantur nobiles. ut notat Dominicus ex sup-
scriptione. c. petrus. xxxix. di. Ego ultra eum allego su-
p. prescriptione. c. priusque. xxviii. di. et i. c. accedes. de sp-
cura. Sed quo ad hispaniam nra dico in dicto tracta-
tu quod nullus potest dici nobilis ex inferiori nobilitate ge-
nere vigore huius regule nisi quod sit de domo vel casata
antiqua que vocatur in vulgari de soloz cognoscido.
Alij qui sunt fidalgos in vulgari non gaudet hac nobi-
litate. et hoc fundo multis rationibus. maxime allego
Bal. in. c. i. quis dicat dux. col. x. in simili. et dico etiam
ibi. quod ille cognoscitur de eadez domo antiq. cuius pater
autem sic vocabatur et maxime si portabat arma et signa
illi domus allego in ar. l. sumata. C. de sabucen. l. ij.
et c. si iudex laicus. de. sen. ex. l. vj. et l. ad recognoscē-
das. C. de igenus. Et quibus fundo quod talis presumit quod
qualis notatur vel eius signa docet. Sed quod in italia
multi vocantur nobiles mercatores venetorum et florenti-
norum et aliorum civitatum quos ibi repropo. id est im-
pono mihi nunc silentium. Nunc tamen satis est dictum vnum tamē non
omittam: quod nescio aliquē procuratores in curia nec vi-

di qui sciret plene articulare istam nobilitatem. transeant
tamen cum erroribus suis. et remitto me ad deum tractatum vbi
principaliter tracto de sex omnibus primo quid sit no-
bilitas. secundo vbi dicat tertio quod gaudeat prerogatiua no-
bilitatis. quarto quid de bastardis. quinto an ex parte ma-
tris attendatur nobilitas. sexto an aliquibus casibus
prædatur nobilitas. et quid de comuni vsu loquendi de
quibus ibi latius dico. Tunc aliud subiungam quod huius ali-
as allegauerim de iure quod etiam si non staret ista regula
per prerogatiuarum. tamen de iure comuni nobilis tollebat di-
ligentiam processus. ar. c. de multa. de preb. iuncto. c. duo-
bus. de rescrip. l. vi. vbi dicitur quod tunc diligentia prefer-
ri gratie sunt equales alii non sunt: nisi nobilis iurat ignobi-
le. ergo etc. et allegaba gl. fi. l. c. susceptus. de rescrip. l.
vi. et i. c. hi qui. de pre. eo. lib. qui dicitur quod illa regula:
qui prior est tempore potior sit iure. habet locum quod est pari-
tas etc. alii secus: sed hic non est paritas. ergo etc. Ta-
men in dicto tractatu teneo contra: rarum. et dico quod predi-
ca sunt vera de gratijs equalibus: secundo de personis: scilicet
ista regula tollit hoc dubium ut patet ex ea. et facit con-
tra host. in. c. venerabilis. de preb. et in. c. tua de con-
san. et affi. dicentem quod qui disputat de nobilitate. vbi
disputare de nobilitate stercoreum. Sed Kar. videtur re-
probare eum in cle. i. de. bap. p. quo facit etiam ista regu-
la et ratio naturalis: quod magis honoratur ecclesia cum
nobilibus quam cum rusticis. ar. d. c. de multa. Et facit quod di-
cit Inno. in. c. dudum. i. de electio. ex cuius dictis nota-
tat ibi Sicut. quod in ecclesijs secularibus et inter clericos
attenditur notabilitas et scientia in prelacione. faciat
glo. et quod ibi dicunt dicto. in. c. constitutus de app.
Et ideo ut dixi supra in. ij. parte. non foret inconue-
niens si vnus villanus vel alius esset benemeritus quod
ad supplicationem principis vel cardinalis papa da-
ret sibi prerogatiuam etiam nunc ad instar nobilium

ex inferiorum genere nobilior. et non daret ad instar
descriptorum: et faceret preiudicium omnibus superio-
ribus. ¶ Sequitur de graduatis et dicitur hic quod ma-
gister in theologia et doctores in utroque vel altero iuri-
um qui fuerunt graduati in aliqua vniuersitate studi-
generalis etc. quod preferantur alijs etc. quo ad istam par-
tem possent venire duplex questio. Prima est an licen-
tiatur in studio vniuersali gaudeat hac prerogatiua. et
in hac questione prima facie videtur quod non: quia si pa-
pa voluisset expressisset. argumen. c. ad audiendum. de
decimis. Item quia in ista quarta parte sequenti fit
mentio de licentiatis cum rigore examinis: ergo vide-
tur in hac parte quod noluit papa quod gauderet licentia.
hic. nam precedentia intelliguntur per sequentia. et e con-
uerso. l. si. s. cui dulcia. ff. de vi. tri. et oleo le. ubi est vnus
maledictus. s. secundum Bar. ibi. dtem quod regulari-
ter maxime in odiosis appellatione doctoris non ve-
nit licentia: vt tenent doc. in probe. vi. ide dicit Ja.
reb. in. l. extimata. C. de fabric. li. x. quod si licentia im-
petret beneficium a papa tanquam doctor quod non valet ipe-
tratio: quod birretum et alia insignia imponunt: vt doctori
insignito etc. Item quod licentia ad actum nondum est in
actu. vt no. Bal. l. c. qda. de renu. Ideo dicit ibi z. i. l.
sed et reprobari. i. ff. de excu. tu. quod licentia non est
doctoratus etc. Item dicit. i. l. pe. ff. de mil. testa. quod si po-
testas debet habere doctores quod non satisfacit si habeat li-
centiatum. arg. d. l. Item quod non est idem quod habet pro eo
de. vt dixi supra. et facit. l. si marit. la. ij. s. legis iuste.
ff. de adulte. Ex quo textus dicit ibi Bar. quod aliud est
quod esse ciuem aliud haberi pro ciue. et aliud quod esse
absentem et aliud haberi loco absentis. ergo in simili in
istis exorbitantibus a iure communi non debet fieri exten-
sio in talibus. faciat etiam quod que a iure communi exorbi-
tant trahi non debent ab alijs in exemplum. c. que a iure

communi. de reg. iur. li. vi. Sed premissis non obstantibus
videtur dicendum primum salua correctione. Istud quod de iure
habetur pro cicero qui de primo est cingendus. vt. d. l.
pe. ff. de test. insti. sed licentia non habet licentiam quod possit
doctorari quum velit vt ps. ex vocabuli. ergo habetur pro
doctore: maxime si forte propter pompam patrie non
velit esse doctor: quia non habet tamen ad supportandum
onus et honores doctoratus: vt est in Hispania. et pro-
pterea vult esse tamen licentia presertim si non habet ad
faciendum sumptus doctoratus pompas: vt est etiam
in Hispania. Ideo videtur quod istis casibus habeatur pro
doctore sed non quo ad honores. arg. c. imputari. et quod
ibi notatur de regu. iur. libro. vj. Et sic respondeo ad
dictum Bald. in dicta. l. quod habeat locum quando re-
quiritur gradus propter pompam et propter magnos
honores: vt in Italia communiter fit. secus si require-
retur propter utilitates reipublice. scilicet propter doctri-
nam. ad quod facit glo. in. l. prima. C. de anno. ciui. lib. xi.
qua sequitur ibi Bal. et sic vult etiam intelligere. Sicut.
in. c. clerici. de iudi. sic respondeo ad dictum Bal. in.
c. quidam. de renun. et in. d. l. sed et reprobari: scilicet
quod habet locus quo ad honores et non quo ad utilita-
tes reipublice. vt dixi. Secundo quod quando in dispositioe non
exprimitur aliqua ratio debemus considerare rationem
naturalis et venire etiam contra vbi vt notat dicit Ly.
in. l. non dubium. l. de. l. in. pe. q. pro quo faciat. c. mar-
chion et basilides. i. q. i. si ista est ratio naturalis. vt isti
doctores hic positi habeant istas prerogatiuas: vt ecclesia
sit plena litteratus et non a simis differatis vt dicit ali-
qui doct. quos refert et sequit. Romi. in. c. cum ex eo.
de elec. li. vi. ergo sequit quod idem iudicium dicatur de li-
centiato docto sicut de doctore: quia quod modicum distat
nihil distare videtur: vt dicit Bal. l. c. i. qui seu. da po. i. r.
col. et in addi. i simili. in rub. an mutus vel sur. col. r.

ergo sic est in licētiato. Et si respōdeo ad. c. ad audien-
tias. de deci. nā papa sic videtur tacite respondiſſe ſi-
cut expreſſe rēdiſſet. nāz talis pſumitur intēno prin-
cipis qualis eſt legis ſcripte: vt no. Bal. in. c. ſi cōten-
tio apud quez vel quos p̄rouerſia debeat dici col. x.
allegat. l. nec auus. C. de eman. libe. ſ. iſta ē intēno le-
gis ſcripte. ar. c. de multa de prob. z iurū multozum.
ergo tali s̄ eſt intēno pape. z ſic nō obſtat contrariuz
dicto. c. ad audientiā. de dec. nec. d. l. ſi. ſ. ſi. de vi.
tri. z oleo lega. qz hic patet de intēnoe ſacita pape.
ergo zc. vt ibi colligit in tex. Itēz qz in fauorabilib⁹
appellatiōe. doctozis venit licētiatus vt dicunt do-
cto. in dicto probemio. vi. Et licet Bal. a libi videat
dice re ſriuz. tamen hoc etiam tenet aperte in. l. i. in
ti. charta. ff. ſo. ma. z ponit exemplū in libris ſibi em-
ptis a parte. qz nō debēt imputari vel ſferri zc. ſicut
ſi eſſe doctoz. ſecus dicit in odioſis. puta ſi eps excō-
municaret doctozes: tūc non veniret licētiatus: quia
hoc eſſet ſibi odioſuz. ſic z nō obſtat qd̄ dixi de dicto
p̄rario doc. in p̄be. vi. z hoc maxime qm̄ ipſe non eſt
in dolo vel aliqua culpa vt dixi. ſec⁹ ſi eſſet in aliqua
culpa etiāz leui. z ſic nō obſtat dictū Ja. rebu. de ipe-
ratione bñficij illius qui dicit ſe doctozes z eſt licen-
tiat⁹: qz iſ papa forte cōceciſſet ſed qz nō ita de facili
dediſſet. ideo iperratio ſua p̄pter ſui doli vel culpaꝝ
eſt ſurreptoria: vt eſt caſus notabilis i. c. poſtulaſti. de
reſcrip. Itē qz in his que ſunt iuris etiā in priuilegijs
illud dicit̄ idēz qd̄ habetur pro eodem. ſecus in his q̄
ſunt facti: vt dicit Bar. in. d. l. ſi marit⁹. i. d. ſ. l. iulie.
ff. de adul. Cñ dic̄ qz ſi ſtatuto cauē qz mulier nupta
hētur. put eēt ſui iuris: tūc mulier nupta habet atqz ſi
vere eſſet ſui iuris: qz hoc pōt facere ſtatutz. allegat
autē. ſ. epalis. C. de epi. z cleri. ſacit qd̄ dicit in. l. ſi is
qui pro emptore. ff. de uſuca. z Bal. i. l. i. C. de teſta. z

ſic non obſtat qd̄ allegauī ſupius in contrariū. ſ. de. ſ.
z Bar. ibi. z glo. etiam nō obſtat in. l. mercis appella-
tiōe. ff. de v̄b. ſig. Itē adduco aliā rationē: qz vbi cūqz
mediuz p̄cipat magis cū vno extremoz qz cū alio.
tunc aſſumit ſibi naturā illius cuz quo magis partici-
pat. hoc dicit Dy. in rēgulis qui tacet. de re. iur. l. vi.
z hoc approbat z corroborat Bal. multis iuribus. in
c. i. in. iij. col. de ſucceſ. ſeu. col. x. ſed licētiatus magis
participat cū doctoze in omnib⁹ qz cū ſcholari. ergo
quo ad priuilegiū ſuum z reſpu. cenſetur doctoz p̄ ſu-
pradicta. z hoc mihi videt veritas ſalua doctria alio-
rum z corectione. z iſ fuerit culpa noſtra: quia tunc
nō expreſſimus. tamen maior fuit illius qui compo-
ſuit minuta. nāz poſſumus dicere iureiurando qz non
ſolum mea intentio qui fui minim⁹ inter compilato-
res. ſed z domini Antonij de graſſis epiſcopi tyburti-
ni. z Petri de ferrera auditoris ſacri palatij. z Loro-
nati aduocati conſiſtorialis. z Nicolai de caſtello z
aliozum ſunt hec. Sed non eſſet incongruum anteqz
vacaret beneficium qz papa declararet: z hoc ſibi cō-
ſuleret. Secunda qō ſit. Si vnus ſit graduatus in
baccalarium vel licētiat⁹ in vniuerſitate ſtudij: z po-
ſtea fuit factus doctoz a comite palatino. an gaudeat
priuilegio iſtius regule quo ad iſtā partē. Et certe vi-
detur p̄ma facie dicēdū qz ex quo regula dicit de ma-
giſtris z doctozib⁹ z poſtea dicit qui fuerit graduati
in aliqua vniuerſitate. qz iſtud relatiuz qz poſitū ſine
copula hic reſtrigat illos ſupradictos doctozes. argu-
men. in. l. ea tamen adiectio. ff. de legatis. iij. z facit
quod dicit Bar. z Bal. in. l. prima. C. de ſuz. tri. Itēz
talia ſunt ſubiecta qualia predicata demōſtrāt. l. fun-
dum inſtructus. i. ff. de fun. inſtruc. z ſic eſt dicen-
dum in caſu noſtro. quia hic dicitur de doctozes: z po-
ſtea dicitur de graduato in vniuerſitate. debet intē-

ñgi de gradu doctorali z non de inferiori. Sed certe
posset dici contrariū: qz lz de iure non reperiat alius
gradus q̄ magistratus z doctoratus: vt per to. titu.
de magi. in volu. z i cle. z i ti. l. de profes. z medi. li. x.
quinimo plus diceret q̄ in toto digesto nō ponit hoc
nomē doctor nisi. l. lz z reprobari. §. pe. z nō. ff. de ex
cu. tuto. in decre. m̄ sit. vt in saluta tōe sexti z clemē.
in phe. sexti. z in cle. ii. de magistra. z in. c. de gbusdā
xxxvij. distin. z hoc pro dignitate doctorali: als pro
predicatore ponit in. c. cum ex iniuncto. z. c. sicut de
here. z in multis alijs. sed quia tam in italia q̄ vbiqz
sunt baccalarij z licētiati z reputantur graduati. vt
infra proxime. R̄. in. vi. parte. ergo sequitur q̄ debet
intelligi de graduatis alibi in quocūqz istoz graduū:
z post ea ante tempus vacatiōis beneficij sufficij q̄
sunt doctores facti a quocūqz siue a papa: siue ab ei'
comite palatino: siue ab imperatore: siue a rege non
recognoscēte superiore qui potest graduare: vt alibi
dico in diuersis tractatibns. Et hoc ideo qz generalr
dictum generaliter d̄z intelligi. l. iii. ff. de offi. presi.
maxime quia in italia nō est necessarius baccalaria-
tus ad doctoratum: lz in hispania sic. z sic potest ri-
sponderi ad dictam. l. fundum: quia propterea intel-
ligitur ista adiectio de fundo etiaz instructo: quia ac-
cessorie veniret instrum ad fundū. z hoc vult glo. pri-
ma ibi que dicit q̄ idem esset si legaretur fundus in-
structus vel simpliciter. quasi dicat q̄ illud verbum
instructus venit accessorie. quod est secus in casu no-
stro. Tres non obstat dicta. Lea tamen adiectio. quia
hic non agimus q̄ extēdat ad graduatos in inferiori
gradu tantum. qd̄ esset si diceretur z qui fuerint gra-
duati zc. Quia illa copula tunc ampliare: sed qz d̄
hic sine copula restringit illud relatiuum doctor
vel magistros supra positos sed non qualitates gra-

duū. volo dicere q̄ satis sit q̄ sint graduati in baccala-
rariu vel licentiatura in studio vniuersali: dum tñ
doctores sint quocūqz z vbi cūqz maxime si in vni-
uersali studio pp paupertatem nō potuerunt fecisse
sumptus doctorales. z in hoc inspicit d̄z rō naturalis
quā dixi. s. in pcedenti qōne. z ad hoc faciant ea que
dixi supra in scda qōne. z hoc pcedit maxie si i. le-
centiatus vel baccalarius in studio vli sit doctus z
ibi examinat' cū rigore examinis: vt in simili dixi. s.
z hoc pcedit apta rōne: qz istis non dat magna pro-
gatiua hic nisi q̄ pcedant ab ordine littere familiari-
bus non descriptis pape tpe sue assumptionis. ergo
quicūqz pōt hoc dicere esse de mēte pontificis. z idē
credo q̄ oēs sic senserint qñ ordinauimus istā regulā.
¶ Sequit in ista eadem parte alia qualitas. s. q̄ fami-
liares pape qui tpe sue assumptionis fuerūt familie-
res q̄ preferant alijs zc. Et hoc fuit vñqz oib' iustū.
qz vtrūqz ius dicit. q̄ g sentit onus sentire d̄z cōmo-
diū. z ecōuerso. c. qui sentit. de reg. i. li. vi. Et lex di-
cit q̄ si nām est cōmoda cuiusqz rei eū sequi quem
sequunt in cōmoda. l. si nās. ff. de re iudi. z sic est in
casu nostro. Sed an familiares hñtes salarium gau-
deant hac prerogatiua: qz cessat ista rō non oportet
altercari nec est meū discurrere pro nūc: qz cōiter pra-
cticat q̄ sic. z sic tenet rota. de istis tamen familiari-
bus videndū est p Jo. an. z doc. in. c. sicut. de vñ. sig.
li. vi. z in. c. lz. de priuile. eo. li. c. Itē ponderandum
est hic vbum sili preferant zc. qz non sine causa sunt
hic positū. nāz intelligit. s. in assecutione beneficiorz:
vt. s. dicit in. ij. parte. z q̄uis dicta in vno. §. non de-
bent repeti ad alia dicta in inferiori. §. vt est glo. in. c.
vt circa. . edicto. de elec. lib. vi. z in st. de rerum di-
ui. §. item lapilli. Tamen hoc non est verū nisi in in-
feriori. §. ponat dictio repetitiua vt similiter vel pa-

riter vel vt premittit vel aliqua similis, sufficiunt due glo. quas notat ibi dominicus in. c. cupientes. in. §. in super. z. §. ad hoc. de elec. lib. vi. z sic illa qualitas adiecta in superiori. §. scilicet in assecunōe beneficiorz zc. d3 repcti hic per istud aduerbiuz siminter hic possum. Ex quo inferi qd tempore date quis esset nobilis ex inferioribus vel graduatus vel familiaris tempore assumptionis pape: tamen tpe vacationis beneficij non esset nobilis: quia forte perdit nobilitatē ex causis quas dico in tractatu nobilitatis: puta ex proditione vel qz non necessitatus exercet vilissimū officium: vel si doctor fuit puatus insignijs doctoratus tanqz sufficiens z forte ppter mores. sufficit glo. in. c. cū scd3 de preben. z qd ibi dicit Sicu. z glo. z Anto. in. c. fi. de renun. Item si quis fuit familiaris pape tempore sue assumptionis z tpe date: sed tpe vacationis beneficij non erat familiaris. tunc non d3 gaudere ista prerogatiua p supradicta. facit quod dixi supra pte proxima. Ex predictis etiam dico non fore male consultū qd papa alicui familiari suo post assumptionem daret prerogatiuam etiaz in principio ad instar familiaris ante assumptionem. Item qd alicui scholari docto daret prerogatiuaz ad instar doctores graduati in studio vniuersali. z sic de singulis sim merita z qualitates personarum: z non daret descriptor nisi maximis viris. z hoc quod d3 hic de assumptione intelligo de tempore sue electionis z non de tempore conuocationis: vr infra dicam.

¶ Sequitur quarta pars principalis in textu.

¶ Ceteri autez magistri aut baccalarij formati in theologia doctores z cū rigore examinis licētiati ēt in altero iuriuz necnon in medicina z in artibus magistri qui post se

ceptuz gradum aliquibus annis legerint z in hispanijs etiaz in altero iuriū baccalarij qui i simili studio sex annis studuerit necnō alij familiares cōtinu commēsales sue sanctitatis nō descripti q ad familiaritatē post assumptionez huiusmodi venerint z duodecim familiares singulorū sancte romane ecclesie cardinaliuz per eos nominandi z in libro cancellarie apostolice describendi pariformiter omnibus alijs preferantur.

¶ In hac parte dicit de alijs graduatis extra vniuersitates z de familiarib3 sue sanctitatis qui post assumptionē suaz fuerint familiares cardinalium duodecim nominandi per eos z describendi zc. qd preferantur omnibus alijs. Aduertēduz tamē hic est qd sim ordinem videt qd baccalarij formati in theologia debeāt preferri etiaz doctoribus in vtroqz. z certe tempore conditionis huius regule ego dixi qd de magistris iustū erat qd preferantur doctoribus in vtroqz ratioe subiecti. i. sciētie diuine: vt dicit Abb. late in. c. cleric. de iudi. sed de baccalarijs non videbatur mihi iustū. z credo qd fuit responsum mihi. tunc quia inferius hoc saluatur: vbi dicitur qd magis graduatis minus graduato preferatur. hoc tamen non satisfacit mihi quia infra in sexta parte dicitur qd seruetur ordo nominatoz zc. ideo duruz mihi videt. Arbitroz tamē qd fuerunt hic positi pmo baccalarij formati in theologia q3 doctores in vtroqz propter rhetoricā. quia hic fit mētio de magistris in theologia. ideo iustum est qd de baccalarijs in eadem scientia status fieret mentio. z sic etiam intelligo regulam. xi. z. xii. supra eodem. z non debet

Intelligi q̄ quidā baccalarius formatus in theologia
forte pannosus debeat preferri doctori in vtroq; vel
in altero iurū maxime i iure canonico: quia ex solis
decretis posset predicare z instruere populū in fide
sicut theolog⁹: vt dicūt multi docto. maxime Henri-
cus boyc. in. c. i. de consan. z affi. in simili questione.
pro qua adduco tex. in. §. fi. ix. di. vbi dicit q̄ canoni-
ca scriptura nihil aliud est q̄ quod in diuinis scriptu-
ris z legibus inuenitur. facit glo. iuncto tex. in. c. cuz
de diuersis. de puuile. lib. vi. z ideo cuz omnis intel-
lectus sit extrane⁹ qui non sonat in auribus vulgi. vt
dicit Bal. notāter. in. c. i. §. oppositio. de pace. cōst.
col. x. in fine qui allegat ad hoc. c. ex litteris. de spōsa.
ergo sequitur q̄ cuz totus mūdus videatur tenere in
hoc contrariū. q̄ sicut debet intelligi hec dispositio
vt non sonet male in auribus vulgi. z idem dicendū
est de legum doctoribus q̄ preferantur istis baccala-
rijs. Nam defendunt patriam suis legibus. l. aduoca-
ti. l. de aduocatis diuersorum iudicū. z maxime in
hoc casu vbi agitur de pane lucrando z nō de regno
celorū. ideo posset dicere iurista cōtra theologie bac-
calarium cum grammaticis z cum glof. in prohemio
digestorū. s. dat. Valienus opes z sanctio iustitana.
Et alijs paleas ex istis collige grana. Et sic p̄ predi-
cta excludatur baccalarius in theologia a doctore in
altero iurū. z credo q̄ ista fuit intentio domini no-
stri z etiaz omnium aliorum recompilerum. In re-
gno tamen celorum quis istorum debeat preferri de-
us nouit. Et quia hic fit mentio de doctoribus z licē-
tias debet intelligi de graduatis nō in studio vniuer-
sali: z hoc propter dictiones ceteri autem. que dictio
ceteri est aduersatiua orationis precedētis in hoc ca-
su. z sic fundatur si recte intelligatur in. l. ceterorū. cū
glo. ff. de verbo. signifi. Et dictio autem est aduersatiua

na precedentius eiusdem generis: vt vult glof. quant
notat ibi Bal. in. l. maritus. §. qui quennū. ff. de ad-
vlte. Et quibus infero q̄ licentiar⁹ in altero iurū
in studio vniuersali non comprehenditur sub ista par-
te: sed in parte superiori: vt ibi dico. Item in quātū
hic dicitur ibi: qui post susceptū gradū aliquib⁹ an-
nis legerint zc. hoc nō refertur ad omnes graduatos
superiores: sed tm̄ ad magistros in medicina z in art
b⁹: quia relatio debet fieri ad proxima. facit glo. iun-
cto tex. in. l. si idem cuz eo. §. fi. ff. de iuris. om. iudi. z
gl. in. l. iii. §. si procurator. ff. q̄ quisq; iuris. Et arbitror
q̄ iste versiculus nec nō intelligatur etiā de gradua-
tis in studio vniuersali: itaq; sit sensus q̄ magistri i ar-
tibus vel medicina etiā graduati in studio vniuersa-
li gaudeant ista prerogatiua. z hoc patet ex. §. superio-
ri. z non intelligatur hoc quo ad magistros doctores
z licentiatos superius in isto. §. positos p̄pter dictio-
nez necnon hic positaz: qz que ponuntur causa diffe-
rentie nō referunt superiora: vt notanter dicit Bal. i
c. i. v. vel si cuz filia. quibus mo. seu. amit. col. x. in fi.
qui dicit q̄ quādo differentie causa lex loquit nō de-
bet fieri tacita repetitio. z sic est in casu nostro prema-
xime qz ista dictio necnon ponitur pro etiā: vt dicit
glo. mihi notabilis in cle. i. in verbo necnō. de offi. de-
lega. Item intelligo hic q̄ isti graduati gaudeant ista
prerogatiua etiaz si legerint in domibus suis cū non
dicatur hic q̄ in simili studio legerint zc. naz per se-
quentia presumitur z intelliguntur precedentia. suffi-
ciat glo. cuz ter. canonico. in. c. peruenit. xviii. di. Itē
in quantum hic dicitur de baccalarijs in altero iurū
factis in hispania qui in simili studio studuerūt zc. il-
lud verbū in simili debet intelligi. s. in studio vniuer-
sali vel in studio hispanie. nā super⁹ in isto versu nō
fit mētio de studio nisi dicam⁹ q̄ repetat hic vniuersa-

fale studiū, de quo fit mentio. §. §. proxi. z hoc ppter
dictionem repetitiuā hic positā. l. in simili. vt dixi. §.
proxi. ¶. sufficit glo. quā sepius allegauī i. c. cupietes
§. ad hoc. de elec. lib. vi. Ex quo infero qd si vnus stu-
dium in italia vel in frācia in studio vniuersali sex an-
nis z fuit graduat⁹ in hispania in bacallariatu. qd de-
bet gaudere ista prerogatiua. Itē in quātus dicitur hic
si sex annis studuerit zc. deus nouit qd de istis verbis
fuit ego causa: vt sic poneretur. z qd nō poneretur per
sex annos sicut erat in regula Pauli z Sixti. Max di-
xi qd dictio per denotat totalez perfectionē rēpons. l.
vrbana. §. pernoctare. ff. de verbo. sig. glo. in. c. si cōsti-
terit. de acc. Ideo vidi tpe Pauli dare dubium in cu-
ria isto mō. s. an Michael probans se bacallariū sala-
mantinū per lras possit gaudere prerogatiuas bacalla-
riorū absq; eo qd aliter pber se v̄e p sex annos studuiss̄
se. z tūc maximus iuris cōsult⁹ Antonius de casarellis
allegauit qd oportebat pbare v̄e studuisse p sex ānos.
z inter cetera allegauit. l. si q tra sint. ff. de con. insti. z
Bal. h̄ ibi nō dicat de dictione. p sed de dictione vltra
zc. Et iō fuit sic visum qd poneret sex annis z nō per
sex annos. nā in hoc satis est qd bacallari⁹ studuerit p
maiorē partē cuiuslibet anni p sex annos z qd vltio an-
no incepit studuisse. faciūt iura vulgaria ad hoc. z sus-
ficiat. l. deniq; §. minorz. ff. de mino. z ibi glo. z in. c.
cū vicesimū. de offi. dele. z in. c. cū in cūctis. de elec.
Quinimo arbitror. z sic allegauī als qd si vn⁹ esset fa-
ct⁹ bacallari⁹ in hispania. z tūc nō studuerit nisi. v.
annis: vt i studio valeoleri: z postea studuerit residu-
um vel incepit studuisse qd satis est quo ad istā regulā
que nō requirit studiū ante bacallariū: sed quicunq;
ideo generaliter d̄z itelligi. l. de p̄cio. ff. de pub. maxi-
me qd eadez est ratio nāhs z intrinseca huius regule.
que rō habet locū etiā in statutis: vt vult Ly. in. l. nō

dubiū. C. de. ll. z eā allegat z p̄segur Bal. in hoc p̄-
posito in. c. i. §. oppositioni. de pa. cō. col. x. z optim⁹
clypeus est legis ratio naturalis: vt dicit ibi notādo
Bal. in. l. i. §. in primo casu al. in. §. pro nō scriptū. C.
de cadu. tol. z talis est ratio ista. ergo zc. f. ppter pre-
sumptā doctrinā zc. Et qd hic d̄r de familiaribus pa-
pe z Lar. de qbus oportet aliq̄ dicere. dicā. j. in pte se-
quenti z in. vi. z in. vii. qd ista pars est satis grauata.
Cū tū. verbū dicā hic sub core. qd quādo hic fit iue-
tio de familiarib⁹ pape. adijci de p̄nuis cōmēsalis-
bus: sed de familiaribus Lar. nō dicit nisi simpliciter
de familiarib⁹. iō posset dubitari an etiā intelligatur
de cōtinuis cōmēsalibus. Et videt dicēdū qd nō. arg.
l. ij. §. filius. ff. de libe. z posth. ¶ Dec dico qd vidi noia-
tos quoz per vnū Lar. quoz aliqs nō est cōmēsalis.
z dixi qd gauderent. sed pro h̄ra pte facit. qd copula
z semp pariformiter copulat. l. ij. l. de impub. z alijs
substi. z nō esset iustū qd de familiaribus pape intelli-
gat de cōmēsalib⁹ z de car. familiarib⁹ intelligeret.
aliter tū primū credo verius ppter qualitātē adiectā
p̄nuis z non sc̄dis. ar. prefate. l. ij. ff. de libe. z posth.
Et infra etiā dicā de graduatio inhabilib⁹ z de alijs
que p̄tinēt ad materiā. dico tū h̄c nō fore absurdum
dare alijs nō sic qualificatis s̄m eozum qualitates. ad
instar istoz z nō ad instar de scriptoz: qd per illā p̄ro-
gatiuā fit multis p̄iudiciū salua auctoritate. z quia
dicitur hic pariformiter preferantur. debet intelligi qd
isti tollāt diligētā p̄cessuum z receptionē vel creatio-
nem in canonicos: vt dixi. §. proxima parte ppter di-
ctiones pariformiter hic positas que est repetitiua: vt
§. dixi. §. pri. z significat pariformiter idest pari mo-
do vel pari forma. sufficiat tex. cū glo. i. l. si quēquā.
in fi. l. de epi. z cle. canonizata. xv. q. ij. c. sane. z fa-
ciat. c. z. c. cū olim. de offi. dele. cum alijs multis.

¶ Sequitur quinta pars principalis in textu.

Inter se aut si concurrat ipsi graduati et familiares ultimo loco scripti communi fieri voluit.

Iste. §. fm meti intellectus hoc dicit. s. q. si vnus graduatus ex illis. §. pri. §. sunt dicti concurrant cum familiari pape post assumptionem vel cum vno ex. xii. familiaribus card. q. inter eos dicitur seruari ius commune. h. d. et hoc pater ex §. pcedenti et ex sequenti. argu. l. si. si unus plurius. §. si. ff. de leg. i. z. l. quoties. C. fa. hercis. vbi probatur q. per sequentia vel pcedentia probat medum et. posset tamen opponere prudens scholaris q. quando pp ositio ponit iter multos accusatiuos. tunc in quolibz accusatiuo reperit distributiu vt ait glos. mihi notabilis in auct. vt iustitiam qd pstat ab his. in vbo p quattuor. in pn. col. ii. §. hic ista ppositio inter ponitur iter multos hic cotetos. ergo debet referre omnes et distribuere equanimiter. et debet esse intellectus. q. si graduati concurrat iter se q. inter eos debet seruari ius communi. et si familiares etiam concurrat inter se eodem modo per predicta et non debet intelligi. s. q. si graduatus concurrat cum familiari q. inter eos seruari ius commune et. Tunc hoc non obstante dicendum est contrarium: vt dixi. Et respondeo ad contrarium esse verum quia ponitur prepositio iter multos accusatiuos referendo eos: vt in §. sequen. secus quando ponitur in vna actio tunc et postea explicat: vt hic. quia tunc pariter determinat omnes ibidem notatos. ar. l. ii. z. l. quatuor. C. de impub. et alijs substi. z. iste est casus huius. §. sec. i. §. se. et hoc dico in respectu mei: quia contrarius velle esse verum in fauore graduatorum quorumcumq. maxie isto tempore quo expediti erant omnes familiares pape p vnas dies anteq. ceteri curiales etiam si fuissent Bar. vel Jo an. tamen hanc credo veritate maxime: quia p preces

dentia et sequentia colligit iste intellectus. Et sic concludo hic breuiter q. stabularius pape diligentior in processu pferat doctore in vtroq. vel magistro in theologia non graduato in studio vniuersali: vt hic. iuncto §. superior. ibi ultimo loco scripti et. Et satis est q. principi ita placuit. et fiat pro ratione voluntas. arg. l. ii. C. de cri. sacri. Item et. §. superior. et ex isto p. q. baccalarius sit gradus: vt sunt multe alie regule. s. et id dixi. s. z. in alijs regulis q. etiam in italia habet pro gradu l. de iure com. non sit gradus: sed in hispania non est dubium q. sit gradus: quia ter examinatur baccalarius. tunc istum est q. dicat athleta. ar. l. i. C. de athle. l. i. r. z. qd ibi notat Bar. ideo in hispania factus baccalarius? h. consuetudine hispanie tunc plerumq. doctus sicut doctor notellus in italia: quia ibi non sit nisi primo studuerit ad minus. v. annis. et in italia sit doctor in triennio. Terium est tunc q. de iure non reperit tempus limitatum ad capiendum gradum doctoratus quo ad studium. nec quo ad etatem nisi dicat q. requirit etas. xvii. annorum. ar. l. i. §. initium. ff. de in ius vocan. et in hispania tardius sit vnus baccalarius q. in italia doctor. Et ratio est: quia citius sunt grammatici boni in italia q. in hispania. Item quia hic fit mentio familiarium card. queret aliquis si cardinalis noiauit semel. xii. familiares in cancellaria et postea aliqui ipsorum recedunt de familiaritate car. an possit car. alios loco ipsorum noiare. vel si gre priorum sint consumpte an possit cardinalis alios noiare. et de hoc vidi dubitari in curia tpe zamoren. car. Et videbatur q. non: quia ista licentia noiaudi intelligitur de prima et non de secunda. l. vbe. §. hoc sermone. ff. de verbo. sig. c. non pot. de preben. lib. vi. et faciat pro et contra iura allegata p Jo. an. in. q. mercuriali. in rla q. sentit onus. de reg. iu. l. vi. pur tunc tpe dicti car. vidi practi cari sine noua licentia q. ipse nominauit alios loco

absentiū. Sz de factis cardinaliū non est loquēdū. qz ista z aliquādo maiorā faciūt in curia, sed in puncto iuris dubitandū foret an ille scdō gauderet. Et certe si cōsilerē iudici dicerem qd non per predicta maxie si car. expediuerat pūmū sine cā vel ille ex cā magna se expediunt ab eo; qz tūc etiā non foret magnū tene- re qd ille gaudēt ista prerogatiua. ar. l. iii. ff. de con. insti. z. c. cū nō stat. z. c. imputari. de reg. iur. li. vi. vt dixi sz in car. z de factis eorum nō me irromitto. Et ex pre- dictis apparet intellectus huius quinte parris. v3 qd si graduatus pcurrat cū familiari pape vl cardinalis de. xij. qd iter eos d3 seruari ius cōe. si sūt graduati ex tra studiū v3. tū nō d3 itelligi qd si graduat⁹ pcurrat cū alio graduato qd iter eos d3 seruari ius cōenisi pari ter fuerit graduat⁹; vt infra pri. §. Cū nō esset bon⁹ itel lec⁹ qd si doctor i vtroq; pcurrit cū baccalario i alte ro vel i vtroq; diligētiori i pcessu qd pferat sibi bacca lari⁹ p. §. primū z p supradicta. Et breuiter dico hic pcones sequētes. Prima sit qd si graduatus pcurrat cū alio graduato si ambo sint extra v3e studiū gra duati. tunc iter eos nō d3 seruari ius cōe si nō sint eq̄l⁹ graduati. Scda pclusio sit qd si familiaris de. xii. car dinaliū sit diligētiori pcessu q̄z familiaris pape post assumptionē. qd pferat familiaris cardinalis p hūc §. z sic itelligo infra. vii. partē; vt etiā ibi dicā. Tertia pclusio sit qd si graduatus etiā extra v3e studiū sit di ligenior in pcessu q̄z familiares pape vel cardinalis de. xii. qd pferat graduatus illis p hūc. §. de qb⁹ aliqd dicam in sequentibus partibus deo dante zc.

¶ Sequitur sexta pars principalis in textu.

¶ Et si oēs z singulī graduati supradicti i ter se pcurrāt seruato tñ ordie suprascripto magis graduati minus graduatis z inter

eq̄l⁹ graduatos prius graduati. Et sifr iter oēs z singulos suprascriptos magis q̄lifica ti minus q̄lificatis pariformit preferantur.

¶ Ista sexta pars indigeret magno cōmēto lz videat clara. z credo qd super ea voltabit rota septies zc. Et hoc dicit. f. qd iter graduatos z q̄lificatos supradictos magis graduatus preferri d3 minus graduato; z ma gis qualificatus minus q̄lificatos seruato ordine lre supioris d3 pferri. b. d. Et ponderandum est hic hoc vbum oēs qd est collectiū oīuz pcedentiū qū ponit in plurali; vt hic. sz qū ponit in singulari est distribut iū. sufficiat glo. in. l. iiii. ff. de sta. ho. Et hoc dic bar. in extraua. qm. in. verbo oēs. z glo. i. c. oēs leges. i. di. Ex quo sequit intellectus pncipij huius partis. f. qd si pmi graduati z secundi cōcurrant inter se seruato ordine qd primi graduati preferantur secūdis et ma gis graduatis; sed si iter pmos graduatos in vniuersi tate sit pcurrentia qd tūc magis graduati pferant mi nus graduans. Et idē dōm est de scdis graduatis ex tra generale studiū. z opz qd sic itelligat. f. qd si duo magistri in theologia cōcurrant inter se. z vnus eoz sit magister i artib⁹ z alter nō. qd ille pferat sibi z tollit sibi diligentia pcessu z receptionē in canonicū zc. Per hoc verbū pariformiter hic positum qd repetit oia supra dicta; vt sepius dixi supra; z sic de singulis. als si diceremus qd si cōcurrant graduati inter se oēs qd pferatur magis graduatus minus graduato. seque ret qd si doctor in vtroq; concurreret cuz magistro in theologia qd pferretur sibi; qd est magis graduatus sed certe non est veruz; quia hic dicit qd seruet ordo supradictus. sz primo ponit supra magister in theolo gia qz doctor in vtroq; ergo sequit qd magister pre fertur doctori in vtroq; per hunc. §. z tunc dicitio oēs

hic posita ponit distributiue z nō collectiue ac si po-
neretur in singulari ad euitandū absurdum: vt volūt
prefate glo. quas supra allegaui. z hoc est sanius q̄ sa-
cere vñū brodium de oibus graduatis taz primis q̄
secūdis ne ista pars sibi sit p̄traria. Itaq; sit sensus q̄
si doctores p̄currant inter se magis graduatus prese-
ratur min⁹ graduato. z sic de singulis. Ex quo sequi-
tur q̄ si duo hispani sint facti doctores in italia quo-
rum alter sit baccalarus factus in hispania z ibi stu-
duit sex annis q̄ ille p̄ferat alteri per hanc regulam. z
hoc vult dicere rex. hic ibi iter eq̄lr graduatus zc. z
sic p̄ q̄ ordo nominationis d̄ seruari tam in primis
q̄ in secundis. z ad hoc faciant iura vulgaria z vltra
ea faciat glo. iuncto rex. in aut. de defen. ciui. §. que
igitur. col. iii. que dicit q̄ etiā in concionādo magis
honoratus p̄fertur minus honorato. faciat etiā. c.
quorundam. §. i. de elec. li. vi. z iste verus intellectus
huius partis salua correc. z antequā venias ad mām
istozum graduatoz p̄out pollicitus sum supra. prius
veniam ad declarationem sequentium verboz hic
positoz. s. z s̄lr inter omnes z sin. zc. z hoc oportet re-
ferre tam ad primos nobiles q̄ secūdos etiā familia-
res pape z car. sed ponam exemplū de primis: vt per
vnum simile reliquū intelligat. ar. l. nō possunt. ff. de
leg. z dico q̄ intellectus istoz verboz d̄ esse q̄ etiā
seruetur ordo in eos. z hoc p̄pter verbū simile hic
positū. nā op̄z q̄ ista oia posita sub vno p̄structo pari-
ter intelligantur. z q̄ non detur vnus intellectus ad
caput z alius ad pedes. arg. c. maiores de bap. z glo.
hoc dicit clare in. c. cōsuetudinis. r. di. Itō dico q̄ in-
ter nobiles primos debet seruari ordo isto mō. videlz
q̄ si filij ducū p̄currāt iter se magis qualificatus p̄-
fertur alius zc. itaq; si vnus sit de genere ducū z mar-
chionū z alter de genere ducū z comitū. tūc p̄ferat

p̄mus secūdo per hanc litteras: z non debem⁹ facere
bordium inter illos oēs intelligendo aliter. s. q̄ si con-
currant filij ducis z filij marchionis vel comitis. q̄ in-
ter eos debet inspicī quis eoz sit magis qualificat⁹ zc
quia hoc non est verus: quia nō sunt equales. tō p̄clu-
do q̄ filius ducis tollit diligentiaz p̄cessus filio mar-
chel. etia; graduato per p̄dicta. nāz qm̄ due qualita-
tes concurrunt in vno quaz altera est insufficiēs. tūc
illa qualitas nō auget p̄rogatiua; vt dicit Bal. in si-
mili q̄ōne. in. c. i. de gra. suc. i. f. u. col. x. in. ij. col. z sic.
intelligi debēt iura vul. dicētia q̄ duo vincula vincūt
vnus. c. i. de tren. z pac. z aut. itaq; l. cō. de suc. z ad
hoc facit vnus conf. Dōtam in fili q̄d referre eēt lon-
guin. z sic etiam dico q̄ ordo subintellect⁹ in .i. parte
debet etiam seruari. puta inter veniētes de genere im-
peratoz vel regū zc. de quibus etiam ibi dixi. q̄ eadē
est ratio. ar. c. marchio. u. q. ii. Itēz credere sub corre.
q̄ etiā inter illos subintellectos debet etiā seruari or-
do z qualitas de quib⁹ etiā oportet seruari iter alios
nomīnatos. puta an alter sit filius regis z alter nepos
alterius regis. z idēz de alijs nobilib⁹: quia ille dicit
magis nobilis qui magis est primus stipiti nobilita-
tis. ar. in. de bo. pos. §. aliā. cu; gl. z per totū ti. z sic
dico etiā de alijs hic noīatis. nā iter familiares pape
debet attendi quis sit p̄mus apud p̄ncipes. nāz vnus
scutifer pape vel cubicularius p̄ferri d̄ parafrenario
vel stabulario. ar. d. §. aliā cu; glo. z sic dico de oibus
alijs. puta si vnus esset nobilis ex parte patris z matris. z
alter ex parte patris tñ: z ex parte matris esset theotoni-
cus id est neophitus q̄ p̄ferri d̄ prim⁹ sibi per p̄dico-
cta: q̄ est magis qualificatus q̄ alter: vt hic. Itēz di-
cerem si nobilis habuisset in vxorez plebeia honesta:
z alter theotonicā hispanie. q̄d intelligo verū cōfide-
ratis q̄litatib⁹ priorū de quib⁹ exp̄ficari eēt lōgus

hic inserere. remitto me tñ ad ea que dixi dicto trā
ctatu nobilitatis. vbi etiā plus dico q̄ nobilis de dō
mo antiq̄ p̄trahens m̄mioniū cū neophita p̄dit no
bilitatē suāz z allego ad hoc. d. Bal. in. fili. in. l. nec fi
lius. l. de nup. qz de honestate nobilitatē. i. posterita
tē suā. de quo remitto me ad ea que ibi dixi. Nūc ve
niā ad graduatos: de quib⁹ hic fit mētio. z circa hoc
quero an quilibet graduatus cōtensus in hac regula
gaudeat p̄rogatiua hic cōtenta. v3 si est inhabilis vel
ignarus. Et certe videt̄ p̄ima facie q̄ nō: qz qñ lex lo
quit̄ de hoibus v̄t intelligere de idoneis. d. d. att. xxii.
vbi dicitur q̄ rex irat⁹ contra inuitatos mādauit ser
uis suis q̄ cōgregaret̄ oēs quoscūqz inuenirēt ad nu
prias. z tñ postea videns hoīem non vestitus veste nu
priali mādauit eū i carcerari zc. z legit̄ dominica. xix.
post penth. ergo sic videtur dicēdū de istis doctorib⁹
idionis. z omiffis iuri. vulga. faciat cōsi. Petri de an
cccxxvii. qd̄ incipit plures ex p̄dictis. vbi cōcludit q̄
statuto canef q̄ stes dicitis denūciatis debet̄ intelli
gi de idoneo. ideo nō d̄z admitti bānit⁹ vel als inhabi
lis ex quib⁹ videt̄ q̄ cū isti doctores idiote sunt fan
tasmata z dolores legū vel decretorū. vt ait Zinge. in
p̄hemio digestorū. z in. l. i. §. vii. ff. de post. z ali
bi dicit q̄ sic comes sine comitatu. ita doctor est sine
sciētia. hoc dicit in. l. terminato. l. de fruc. z lit. expē.
pro quo facit glo. in auē. de iudic. col. vi. in p̄n. z in
auē. de monachis. §. ordinationē. col. i. que glo. p̄fert
nouos doc. antiqs idiotis. z faciat. gl. nota. in. l. i. l.
de anno. ciui. lib. xi. z. l. fi. z. l. ibi Bar. l. de tyr. li. xi. er
go sequit̄ q̄ tales graduati sic sūt hodie in italia ma
gime a comitib⁹ palatinis nō deberent gaudere ista
p̄rogatiua. z in hoc superant hīpania z francia totaz
italiam. vbi non sunt cōmuniter similes doctores. z
certe h̄ pro certo posset adduci qd̄ dicit bar. in simis

li. in. l. figs in graui. §. si marit⁹. ff. ad fille. allegat̄ et. l.
fi. §. diu. ff. de publi. Tñ credo q̄ isti doctores illi gaude
ant ista p̄rogatiua saltez. iiii. p̄ns. ar. l. i. l. de cri. sa. z
c. figs suadere. §. iii. xvii. q. iiii. z oia iura sup̄ius alle.
intelligi debēt nisi cōstet de p̄ria volūtate p̄ncipis qz
tunc debem⁹ obedire p̄ncipi etiam contra ius. ar. l.
nec auus. l. de emā. lib. z facit glo. in. c. cuz dilectus.
de cō. z glo. in. d. l. vbi glo. dicunt q̄ etiā in p̄iudicia
cūz tertij debemus stare verbis clari p̄ncipis. z sic
est in casu nostro ergo. zc. Itēz ad illud euāgelij dico
q̄ hoc dixit ibi rex iratus: vt ibi patet. ex quo sequit̄
q̄ mandatus suū debebat intelligi cuz temperamen
to discretionis. l. de idoneis. faciat. l. si vindicari. l. b
pe. Et si opponitur q̄ domin⁹ noster Iesus Christus
approbavit ibi sententiam illius regis. nam christus
de⁹ homo est incōmutabilis. c. icōmutabilis. xxii. q.
iii. dico q̄ hoc p̄firmat oppinionē meaz: qz ipse vult
q̄ sit idone⁹ ille qui inter ceteros vocatur sicut dicit̄
etiāz in euangelio qui crediderit z baptizatus fuerit
saluus erit. nam debet intelligi si alias non moriat̄ in
peccato mortali: qui fides sine opibus est mortua. c.
ferf. i. q. i. Et ideo cōcludo q̄ satis est q̄ q̄litas hic in
serta p̄bet quomōcūqz sit ille graduat⁹: siue alias sit
idone⁹ siue ne nā nemo potest dicere pape cur ita fa
cis sufficiat glo. i. c. q̄to de trā. epi. z qd̄ dicit Bar. i.
p̄ielu. feu. z papa nō est in culpa: qz ipse p̄sumit. q̄ qui
libet doctor est idone⁹: vt dicit glo. i dicta auē. de iu
di. iō pōt dicē papa absit q̄ ea que bono zelo agim⁹
nobis imputent̄ zc. c. de occidēdis. xxiii. q. v. Mēdi
cta tamē possent intelligi vera si alias ille doctor vltra
ignorantiā patiatur aliū defectū. puta q̄ si sit theoto
micus hīpanie z agat de bñificio curato vel dignita
te. quia ille nō pōt habere de iure beneficiuz curatus
vel dignitates: vt dixi latius in p̄ncipio regulaz expē

ctatiuarii et tractatu nobilitatis. et allego. ibi. xlviii;
di. p. totū. vbi prohibent neophiti etiā in sacris ma-
xime in presbyteris ordinari. s; nullus potest de iure
habere curatū vel dignitatē nisi sit in sacris saltē post
habitam possessionē. vt in. c. cū in cūctis. de elec. sa-
ciat glo. in. c. per laicos. xvi. q. vii. que dicit q; neophi-
tus nō pōt esse Abbas. ergo zc. Quinimo aliud dico
q; non possunt hodie allegare cōsuetudinē in p̄trari-
uz. nā. c. in. xlviii. di est factū in cōcilio niceno qd̄ est
vnū de q̄tuor cōciliis generalib; . c. sicut. xv. di. z ecō-
tra cōciliū generale de illis q̄tuor nō valet cōsuetu-
do vlt̄ p̄stitutio: qd̄ debet obseruari sicut q̄tuor euāge-
lia. vt ibi. z hoc dicit Jo. an. in. c. fi. de reb; eccl. quē
sequit̄ Bal. z allegat ad hoc. in. c. i. §. impialis. in. xi.
col. de pa. cōstan. col. r. ergo zc. Et dico q; hoc debet
intelligi vsq; ad quartā generationē. Casus est mihi
singularis i. c. cito turpē §. deniq; i. q. i. ibi deniq; mo-
abite z ceteri nō intrabūt ecclesiam dei vsq; in terti-
am z quartāz generationē zc. Et ad. c. eam re. de re-
scrip. vbi dicitur q; p̄pterea nō debet dignari ep̄s
illuz qui iude; exiit zc. Respondeo q; loquit̄ in be-
neficio simplici. s. in canonicatu z nō i curato nec in
dignitate prout loquit̄ iura antiqua: z nō est iustus
q; pp̄ vnū verbū illius decre. corrigant iura antiqua
ar. l. precipimus. l. de ap. cum aliis. Et nō curo alle-
gare ad predicta. c. p̄stitut. xvii. q. iiii. q; posset cau-
lari. z ad istā regulā tunc respondeo. q; satis est q; ille
doctor legū vel decretorūz p̄sumatur idoneus quo
ad scientiā. sed non quo ad alia obstātia. nā duo spe-
cialia non possunt p̄currere in vna re vel in vno z eo-
dez casu. l. i. z ibi Bar. z Bal. no. ant. l. de do. p̄mis.
maxime due fixiōes: vt ibi. Itē quia ista p̄sumptio p̄n-
cipis nō habet locum in fundamento fidei male p̄e-
sumpte a lege. faciat in simili glo. in cle. i. de seq. quā

sequuntur doc. i diuersis locis z ibi. Et idē dicerē de
similib; q; als sunt inhabiles. puta si sint irregulares
vel bastardi vel furiosi per prima iura. Sateor: tñ q; si
inter duos nobiles cōcurrētes inter se vel inter fami-
liares pape cōcurreret illa q̄litas doctoratus q; etiāz
si non sit doctus p̄fertur alteri per hāc regulā. nō si
alter esset doctior p̄se: ref tali doctorello. z facit pro
hoc glo. in. d. l. i. l. de anno. ciui. li. xi. z refert Barba-
ta in. phe. cle se vidisse praticari q; tpe Eugenij. iiii.
vnus doctor idiota impetrat beneficij: z alter do-
ctus sed nō doctor etiā impetrat illud sub eadē da-
ta. q; sunt prelatus doct; doctori idiote. Itē dico q; ex
quo in casu p̄misso ille doctoratus nō venit simplici-
ter sed accessione ad corroborandū nobilitatem zc. q;
non debeat habere locuz nisi vt dixi per predicta. Et
per hāc regulā que dicit q; ista qualitas habeat locū
quādo graduati cōcurrunt inter se zc. Itē in quantuz
hic dicit q; similiter inter oēs z singulos supradictos
magis qualificati minus qualificatis p̄ferantur zc.
dico q; hec v̄ba debēt referri ad alios oēs prout dixi
superi; . sed nō ad graduatos. q; dictio inter excludit
extrema z includit terminū cui adiungit̄ z mediū ex-
tremoz. glo. est mihi notabilis in. c. p̄sens. in p̄n. xi.
q. iiii. z in c. e. i. in v̄bo iter subditos. de. fo. compe. Et
ideo quia superius dicitur q; si oēs z singuli graduati
inter se p̄currāt zc. sequit̄ q; ibi excludunt̄ in illa par-
te alij qui nō sunt graduati. z istud qd̄ sequit̄ hic; z si-
militer zc. debet intelligi de alijs nō graduatis per p̄-
dicta. Itēz ad ea que dixi in superiori parte q; illa p̄-
debet intelligi s̄m istam. dico q; hic debet bene pon-
derari istud verbum serua'o tamen ordine zc. ex quo
videt̄ colligi intellectus. s. supra proximi. Item que-
stiones quas ibi posui in si. iuuantur etiāz est isto. s. si
recte eius verba inspiciantur.

CSequitur septima pars in textu.

CIpſi tñ familiares ſue ſanctitatis ſupra dictis duodecim familiaribus cardinalium ceteris paribus preferantur.

CEt iſta ps erit aliquo tpe forte obſcura vt arbitroz taz in curia q̄z alibi propter dictionē tamē hic poſitā que eſt aduerſatiua pcedētius. vt vult glo. iuncto tex. in l. cū hic ſtatus. §. ſi diuortii. ff. de do. inter vi. z. vr. Ideo videret q̄ aduerſentur pcedēti parti. Itaq; ſit ſenſus q̄ lz magis qualificati preferantur min⁹ quali ficatis vt ibi. tñ familiares pape poſt aſſumptionem pferant familiarib⁹. xii. cardinaliū ſi ſint pares in diligētia proceſſus z in data. z ſi ſic itelligeret foret ab ſonus intellectus: vt p̄z ex prior. §. iuncta. v. parte. Iō ſumo ſm q̄ intelligo z intellectus verus ſit iſte. ſ. q̄ lz iter familiares pape z. xii. cardi. debet obſeruari ius cōe. vt. §. in hac pte. z iter oēs d̄z magis q̄lificat⁹ min⁹ q̄lificato pferri. vt. §. p̄ria pte. tñ ſi oīa iſta ſunt pa ria familiares pape pferant familiarib⁹ car. z ſi diligētia pceſſus z data z q̄litas ſint eq̄les q̄ tūc familia res pa. pferant. alteri. h. d. Et iſte itellecrus appet ex lra ſi recte itelligat ibi ceteris pib⁹ zc. nā abltis abſolut⁹ iducit p̄ditionē. l. a teſtatore. ff. d̄ p̄di. z demō. iō ſonant iſta v̄ba ceteris parib⁹. i. ſi cetera ſint paria. z ſic oīa p̄miſſa. nā ceterozū. ff. de v̄b. ſig. l. n. l. de here. inſti. ergo ſeqtur q̄ iſte v̄ſus debet itelligi q̄ oīa ſupradicta ſunt paria. ſ. data z diligētia pceſſus vel creatio in canonicuz z cetera q̄litates ſupradicte. alio foret iniquuz q̄ vnus ſtabular⁹ pape preferretur cui daz nobili vel doctozū familiari car. de. xii. ſi eēt eq̄les in data z ſulminatōe proceſſus. z q̄ iſta dicitio ta

men referat et hic. v. partez lz alijs. §. vel verſus ſit in medio. hoc vult glo. iuncto tex. in. d. §. ſi diuortiu. ſi recte intelligat: z q̄ ſit veruz patet hic in relatiuo ip̄ ſi qd̄ refert familiares poſt papatuz. nāz de alijs non eſt dubiū. vt patet in tertia parte maxie iuncta pte p̄ xi. ergo oportet q̄ iſte. §. repetat familiares dictos in ḡnta pte. z etiāz in caſu noſtro non eſſet magnū dice re q̄ iſta dicitio tñ poneret pro maxime pprie vel pro tñ: vt vult glo. in v̄bo ſi tñ. vi. di. in. c. teſtamētuz. q̄ ſi dicat q̄ hoc ſit ſpeciale i familiarib⁹ pape. ſ. q̄ ceteris pibus familiares ip̄ſi pferant familiaribus. xii. char. Et ex ſupradictis infero q̄ cōcluſio quā dixi ſupra in quita pte. ſ. q̄ familiares. xii. car. diligētiorez in pro ceſſū pferant familiarib⁹ pape ſit vera z debet intelli gi ſi equaliter ſint qualificati: vt. §. prior. §. z hic. Et ſi aliq̄s dubitaret in quo familiares pape ſint magis p̄uilegiati hic q̄z ceteri poſiti infra. §. prior. Reſpon deo quia illa que ibi dicūtur nō itelligunt⁹ in iſtis fa miliaribus: ſcilicet q̄ p̄ſi pferat abſenti vel nō bene ficiatis b̄nificiato: q̄z iſtud v̄bum ceteris pibus referet ſupioza z nō inferiora. nāz ad ſupioza z nō ad inferiora debet fieri relatio: vt dicit glo. inſti. d̄ here. inſti. §. hereditas. Ex quib⁹ ifero q̄ ſi familiaris pape ſit be neficiatus z familiaris cardi. de. xii. nō q̄ familiaris pape pferat ſibi ſi in alijs ſint eq̄les per p̄dicta. Itē ife ro q̄ ſi familiares pape ſunt abſens p̄negocijs ſuis a curia de licētia pape vel magri domus z ſtatuz reuer ſurus q̄ preferat familiari cardi. p̄nti in curia. nāz per illa abſentiā nō deſinit eē familiaris. ar. l. ceruos. iſti. de rerū di. z dixi in tertia regula p̄max regularum. lz nec diceret abſens etiā ſi tñ reuerſurus. ar. l. nō vi dēt. ff. ex q̄bus cau. maio. tñ in caſu p̄trario diceret ſe cus. ſ. q̄ ſi familiaris car. eēt abſens a curia ad certuz tēpus etiā de licētia cardinalis z etiā eēt graduat⁹ ex

tra studium vniuersale. z familiaris pape eēt presens
in curia tpe vacationis bñficij q̄ preferret familiaris
pape alteri si certe sint paria. z hoc per. §. sequētē iū-
cto isto per predicta. maxime q̄ vnuz p̄uilegiū nō p̄-
dit p̄ aliud in eadem p̄sona. l. maior. C. de dig. lib. xij.
Ideo p̄uilegiū huius partis non facit cessare p̄uilegi-
uz sequētis. §. sed q̄ hic fit mērio de familiaribus pa-
pe qui post eius assumptionē venerunt ad familiari-
tatez. Et q̄ posset dubitari que dicitur assumptio pa-
pe. z dico in hoc casu q̄ debet itelligi de electiōe ip-
si⁹ pape z nō de coronatiōe. ideo dico q̄ familiares
post electionem z añ coronatiōē dicunt post assum-
ptionē venisse. facit ea que dixi in p̄hemio p̄maruz
regulariū. z sufficiat ad hoc glo. l. data. vi. li. z in. c. fi.
de p̄ces. p̄ben. eo. li. vbi notat Domi. z debet itelligi
hic z supra in. iij. parte de oib⁹ familiarib⁹ pape eti-
am qui post dataz etiam venerunt ante vacatiōē.
quia ista lex semper loquitur: vt in omnib⁹ auctēticiis
incipientib⁹. sed hodie. vel hodie. Et q̄ hic debet at-
tendi temp⁹ vacatiōis quo ad has qualitates patet
ibi. in assecutione beneficiōū zc. Maxime iuncta. l.
si cognatis. ff. de rebus dub. Facit q̄ dicit Domi. in
c. si pauper clericus. de p̄e. lib. vi. Itēz quia sepe du-
bitatur in curia. quid de familiarib⁹ familiarium. an
gaudeant hac prerogatiua. Et dixi aliquid supra ite-
ria regula in p̄mis. z nunc addo q̄ licet papa Ioan-
nes. xxij. dixerit q̄ erat casus de hoc in. l. questuz. §. si
instrumentuz. ff. de fun. instru. s. vt dicatur familiaris
ille q̄ seruit alicui alteri familiari. vt refert Sali. in. l.
i. l. de ep̄isco. z cleri. z ad hoc faciunt iura que alle-
gat in simili p̄positio Aldra cōs. xi. q̄ d̄ incipit thema
tale est. vbi concludit per multa iura z allegat etiā di-
ctuz. §. q̄ legatus ad vsuū pauperuz etiam itelligit
pro seruiētib⁹ pauperibus. Tamē hoc itelligo ve-

rum quādo ex seruitio illius familiaris ille principa-
lis familiaris pape citius seruit pape z stat ambo ex
pensis pape. z sic fundat̄ ex dicto. §. si instrumentuz.
cū glo. sua ibi pedagogia z ibi p̄sso eēt zc. Et hoc
vult h̄ per alia verba oīd. cōs. cccxiii. q̄ d̄ incipit vtrū
aliquando iuxta finē. h̄ loquatur incorrecte. sed pur
sunt multi familiares pape quorū opera non indiget
papa nec recognoscit eos nec seruiunt sibi h̄ potius
papa eis seruit ministrādo eis expensas. z habet eos
p̄pter importunitatez principuz z cardinaliū. z tunc
dicere q̄ h̄ isti tales gaudeant ista prerogatiua. tamen
eorum familiares nō. ar. l. nā socij. ff. pro socio. vbi di-
citur q̄ socius mei socij. socius meus nō est. Item q̄
vasallus mei vasalli vasallus meus non est. Et libera-
tus mei liberti libertus meus non est. l. modestin⁹. ff.
de verboruz significā. z facit. c. legitur lxxxi. distin. cū
glo. finali. Ideo quia familiaritas est quedam socie-
tas: vt dicit Ioan. And. in. c. sicut. de verbo. signifi-
ca. libro. vi. Sequitur q̄ familiaris familiaris nō gau-
deat p̄uilegio familiaritatis nisi sicut dixi. Ex quib⁹
infero q̄ familiares prelatorum pape. quibus datur
portio pro certis familiaribus a papa. q̄ isti gaudeat
ista prerogatiua. q̄ sine illis prelatus non potest serui-
re pape commode. z impediretur in seruendo pape
saltem tardius. z hoc per dictam legem questuz. §. si
instrumentum. ff. de fundo instructo. cū glo. pro quo
facit glo. secunda in dicto. c. legitur. lxxxi. distincōe.
Tamen dico. q̄ si papa daret portione pro quattuor
z prelatus haberet decem z nō nominaret illos qua-
tuor q̄ nullus ipsoruz gauderet. quia incertum rati-
one vnuz dicitur respectu omnium incertum. faciat
glosa in verbo inhabiles. in capitulo cupientes. §. ce-
teruz. de electione. libro sexto. z facit ad hoc quod di-
cit ex illa glosa ibi Petrus de anchorano z Domi.

etiam ibidem, et faciant iura que allegat glo. pro et contra. in. c. nolite. xi. q. iii. et hoc volui dixisse: ut consulet dominus noster quando fecerit declarationes super hoc. C Sequitur octava pars principalis in textu.

Et iter omnes et singulos supradictos et alios quoscumque ceteris paribus presentes in dicta curia qui eam per sex menses ante vacationes beneficiorum secuti fuerint absentibus ab eadem et graduatis extra universitates locorum in quibus studium vigeat generale. Et iter presentes iter se simul concurrentes vel absentes iter se non beneficiati beneficia quolibet obtinere pariter preferantur.

Et ista pars hoc dicit in effectu quod si omnia sint paria scilicet quo ad qualitates et quo ad fulminationem processus et quo ad datam quod presens in curia preferenti absentibus etiam graduatis extra universitates et non beneficiatis beneficiatis. hoc dicit. Et circa istam partem arbitror quod tam in curia quam extra eam multi ignorantes exponunt multas pecunias ad aerem: et doctissimi viri etiam ignorabunt ius intellectum propter verbum pariter preferantur infra positum. Nam ut dixi sepe superius dictum in terna parte ista dictio pariter refert superius dictum in alia. Ideo videretur dicendum quod hic contenti tollant diligentias processuum aliorum quibus preferuntur. quia in secunda parte et in sexta dicitur quod qualificati ibidem contenti tollant diligentias processuum et ergo simile dicendum est hic de hac parte propter verbum pariter hic positum quod est repetitum qualitarum superius positarum sufficiat glo. quas superius allegavi scilicet in. c. cupientes. §.

ad hoc. et §. super. de electio. libro sexto. quas notat ibi. Dominicus ad hoc. sed certe hoc non obstante dicendum arbitror contrarium. nam si recte intellexi tunc scilicet tempore conditionis huius regule fuit altercatum valde an presens in curia tolleretur diligentiam processus absentis. Et fuit dictum quod non. Et quod propterea ponebat hic ceteris paribus etc. Et circa hoc sciendum est quod in regula. Pauli non erat hoc verbum pariter. nec in regula Sixti si recte recordor. nec erat istud quod est nunc hic de graduatis absentibus. et hoc fuit hic positum ex causis quas infra subjiciam. sed quod hic non tollatur diligentiam processus patet quia iste. §. venit de pensu a. §. superi. proxi. immediate et non ab alio superioribus. nam ad proxima tunc faciendum est relatio sufficiat glo. cum tex. in. l. si idem cum eodem. §. fina. ff. de iurisdictione. om. iudi. Et ponderanda sunt verba hic posita. scilicet inter omnes et singulos supradictos etc. quia debent referri hic singula singulis. sufficiat glo. iuncto textu in. l. fina. ff. de fidei. co. et sit sensus in tota ista regula ponendo exemplum. scilicet si filii ducum concurrant iter se et cetera sint paria tunc debet servari quod hic dicitur. et idem de officialibus et de aliis nobilibus concurrentibus inter se si sint pares in omnibus etc. scilicet in data et fulminatione processus et creatione in canonicos etc. non debet fieri brodium de omnibus supradictis scilicet quod si concurrat unus officialis de supradictis cum filio ducis etc. quod servetur hoc quod hic dicitur. sed debet referri quod hic dicitur prout dixi si cetera sint paria scilicet quo ad qualitates et quo ad ius commune. et debet hic subaudiri illud quod dicitur supra in. vi. parte scilicet servato ordine littere etc. et ablatius absolute positum hic ibi ceteris paribus inducit conditiones id est si omnia supradicta sint paria ut supra dixi. et hanc credo esse veritatem

eui de pre. eodez li. ergo iste graduatus creatus in canonicū tollit diligentē p̄cessus familiaris pape de secundis vt hic ⁊ supra in gnta parte. Et h̄ dignitas ⁊ p̄benda ⁊ p̄stimonia cōputant̄ pro vno b̄nficio vt supra in regula. n. tñ hoc veruz quo ad aggravationē collationis ordinari vt ibi dixi. ⁊ hoc per illum tex. in dicto. c. duobus. ⁊ per multa alia iura que omitto causa breuitatis. Et dixi in dicta regula. Et hec pro nunc. sub correctione.

C Sequit̄ vltima ⁊ nona pars principalis in textu. **C** Saluis prerogatiuis ⁊ autelationib⁹ certis suis familiaribus cōtinuis cōmēsalibus in cancellaria p̄dicta seu litteris desup cōficiēdis describendis per eundē sanctissimuz dñi nostrum concedendis quibus per hāc constitutionez noluit in aliquo derogari.

C Ista vltima pars dicit q̄ per hāc regulā nō vult papa q̄ deroget̄ describēdis p. S. S. quo ad prerogatiuas his positas. hoc dicit̄. Et sup̄ istis verbis vidi tēpore Sixti declarari de vna q̄one. s. an descripi per papā relinquāt̄ dispositioni iuris cōis inter se ⁊ q̄ nullus vteret̄ prerogatiua huius regule puta si erat vnus nobis vel graduatus ⁊ alter nō. sed erat diligentior in p̄cessu vel creat⁹ in canonicū an in p̄benda vacāte deberet seruari ius cōe. Et videbat̄ q̄ sic q̄ casus omisus a statuto relinquit̄ dispōni iuris cōis. l. comodissime. ff. de li. ⁊ posth. c. susceptum de rescrip. li. vi. ⁊. l. si extraneus. ff. de p̄di. ob cau. sed iste casus est omisus hic ergo ⁊c. nihilominus frum tūc r̄ndi ⁊ dixi q̄ per istam regulā non p̄iudicat̄ sibi. quin gaudeat̄ istis prerogatiuis huius regule ⁊ etiaz aliis maiorib⁹. ar. l. i. c. de p̄mice. li. xii. c. l. decurionibus. c. de silenti. eo.

li. ⁊ facit̄ tex. ⁊ q̄d ibi no. Bar. i. l. iiii. §. si emancipat⁹. lo. i. §. de cōtratab. ⁊ Bal. in l. si ruffinus. l. de testa. nuli. vbi dicit̄ q̄ p̄nilegiuz nō debet̄ interpretari p̄tra p̄nilegiatū etiaz si habeat̄ aliud p̄nilegiuz maius vel min⁹. ⁊ facit̄ q̄d dicit̄ canoniste post̄ Jo. an. ⁊ Archi. in. c. cū aliquib⁹ de rescrip. li. vi. pro q̄b⁹ facit̄. l. ii. c. d̄ digni. l. xii. facit̄ q̄d dicit̄ Arch. i. c. sacrosancta. xxii. di. vbi dicit̄ q̄ elect⁹ in papaz etiaz dicit̄ cardinalis. ar. l. ius signator. l. de dig. li. xii. q̄d intelligo ver⁹ si ante erat cardinalis. als sec⁹ vt dixi alias i alijs tractatib⁹. Et quo dixi in tractatu cōcilij quez direxi Sixto pape. iiii. q̄ papa deposit⁹ a papatu remanebat cardinalis. nisi deponeret̄ a papatu ⁊ etiaz cardinalatu. sicut fuit depositus papa Joā. xxiii. s. i totuz etiaz a cardinalatu. Et fuit depositus in cōcilio ⁊ intrauit florentiā vbi erat papa Martin⁹. v. legitime elect⁹ tanq̄ simplex cleric⁹. ⁊ fecit̄ tūc et̄i papa cardinalē de nouo. S; ille fuit vna bestia in renunciādo. q̄ si non renunciasset rotus mūdus nō potuisset euz deponere: vt ibi dico per iura vulgaria. sufficiat. c. nemo. z. c. alior. z. c. facta. x. q. iii. z. c. si papa. xl. di. maxime q̄ nō fuit accusatus de heresi s; de simonia p̄ncipali. ⁊ habeo articulos datos cōtra eū ⁊ suam. sed transeat cū alijs erroribus suis quoz vn⁹ fuit ire p̄sonaliter ad cōcilium. sed debebat̄ misile legatur. Itē dixi alias ex p̄dicta q̄ auditor fact⁹ Bar. nō perdit̄ auditoratū: vt dicebat domin⁹ car. sancti angeli hispan⁹ qui fuerat auditor ⁊ intrauit in vna causa in rota ⁊ allegauit hoc. sed certe hoc intelligerez verū. nisi dignitas maior eēt in cōpatibilis cū maiori. q̄ tunc statiz vacat̄ minor. arg. c. de multa de pre. ⁊ sic est in auditoratu sed non in papatu. Et in casu nostro p̄posito cōcludo. s. q̄ ista regula non tollat̄ per alias prerogatiuas maiores. ex quo tunc dixi ⁊ nunc etiaz firmo q̄ si certa sint paria inter

cui de pre. eodez li. ergo iste graduatus creatus in canonicū tollit diligentia p̄cessus familiaris pape de secundis vt hic ⁊ supra in q̄nta parte. Et h̄ dignitas ⁊ prebenda ⁊ p̄sumonta cōputant̄ pro vno b̄nficio vt supra in regula. n. tñ hoc veruz̄ quo ad aggrauationē collationis ordinari vt ibi dixi. ⁊ hoc per illum tex. in dicto. c. duobus. ⁊ per multa alia iura que omitto causa breuitatis. Et dixi in dicta regula. Et hec pro nunc. sub correctione.

¶ Sequit̄ vltima ⁊ nona pars principalis in textu. ¶ Saluis prerogatiuis ⁊ autelationib⁹ certis suis familiaribus cōtinuis cōmēsabilibus in cancellaria p̄dicta seu litteris desup cōficiēdis describēdis per eundē sanctissimuz̄ dñm nostrum concedēdis quibus per hāc constitutionē noluit in aliquo derogari.

¶ Ista vltima pars dicit q̄ per hāc regulā nō vult papa q̄ deroget̄ describēdis p. S. S. quo ad prerogatiuas his positas. hoc dicit̄. Et sup̄ istis verbis vidi tēpore Sixti declarari de vna q̄ōne. s. an descripti per papā relinquāt dispositioni iuris cōis inter serz̄ q̄ nullus vteret̄ prerogatiua huius regule pura si erat vnus nobilis vel graduatus ⁊ alter nō. sed erat diligentior in p̄cessu vel creat⁹ in canonicū an in p̄benda vacāte deberet si ruari ius cōe. Et videbat̄ q̄ sic qz̄ casus omisus a statuto relinquit̄ dispōni iuris cōis. l. comodissimi. ff. de li. ⁊ posth. c. susceptum de rescrip. li. vi. ⁊. l. si extraneus. ff. de p̄di. ob cau. sed iste casus est omisus hic ergo ⁊c. nihilominus fr̄um tūc r̄ndi ⁊ dixi q̄ per istam regulā non p̄iudicat̄ sibi quin gaudeat̄ istis prerogatiuis huius regule ⁊ etiaz̄ aliis maiorib⁹. ar. l. i. c. de p̄mice. l. xii. ⁊. l. decurionibus. c. de silenti. eo.

li. ⁊ facit ter. ⁊ qd̄ ibi no. Bar. i. l. iiii. §. si emancipat⁹. lo. i. §. de cōtratab. ⁊ Bal. in. l. si ruffinus. c. de testa. mili. vbi. dicit̄ q̄ p̄uilegiuz̄ nō debet interpretari p̄tra p̄uilegiatū etiaz̄ si habeat̄ aliud p̄uilegiuz̄ maius vel min⁹. ⁊ facit qd̄ dicit̄ canoniste post Jo. an. ⁊ Arch. in. c. cū aliquib⁹ de rescrip. li. vi. pro q̄b⁹ facit. l. ii. c. d̄ digni. l. xii. facit qd̄ dicit̄ Arch. i. c. sacrosancta. xxii. di. vbi dicit̄ q̄ elect⁹ in papa etiaz̄ dicit̄ cardinalis. ar. l. ius signator. c. de dig. l. xii. qd̄ intelligo verz̄ si ante erat cardinalis. als̄ sec⁹ vt dixi alias i alijs tractatib⁹. Ex quo dixi in tractatu cōcilij quez̄ direxi Sixto papa. iiii. q̄ papa deposit⁹ a papatu remanebat cardinalis. nisi deponeret̄ a papatu ⁊ etiaz̄ cardinalatu. sicut fuit depositus papa Joā. xiiii. s. i totuz̄ etiaz̄ a cardinalatu. Et fuit depositus in cōcilio ⁊ intrauit florentiā vbi erat papa Martin⁹. v. legitime elect⁹ tanq̄ simplex cleric⁹. ⁊ fecit tūc etiā papa cardiale de nouo. S; ille fuit vna bestia in renūciādo. qz̄ si non renūciasset totus mūdus nō potuisset euz̄ deponere: vt ibi dico per iura vulgaria. sufficiat. c. nemo. ⁊. c. alioz. ⁊. c. facta. ix. q. iii. ⁊. c. si papa. xl. di. maxime qz̄ nō fuit accusatus de heresi s; de simonia p̄cipali. ⁊ habeo articulos datos cōtra eū ⁊ sniam. sed transeat cū alijs erroribus suis quoz̄ vn⁹ fuit ire p̄sonali ter ad cōcilium. sed debebat misisse legatus. Itē dixi alias ex p̄dictis q̄ auditor fact⁹. Car. nō perdit auditoriatū: vt dicebat domin⁹ car. sancti angeli hispan⁹ qui fuerat auditor ⁊ intrauit in vna causa in rota ⁊ allegauit hoc. sed cer̄e hoc intelligeret̄ verū. nisi dignitas maior eēt in cōpatibilis cū maiori. qz̄ tunc statz̄ vacat minor. arg. c. de multa de pre. ⁊ sic est in auditoratu sed non in papatu. Et in casu nostro p̄posito cōcludo. s. q̄ ista regula non tollat per alias prerogatiuas maiores. ex quo tunc dixi ⁊ nunc etiaz̄ firmo q̄ si certa sint paria inter

descriptos q̄ d̄z īspici quis sit prim̄ noīatus a papa.
z ille p̄fertur de iure cōi. arg. l. in albo. ff. de al. scri. z
ter. in. §. hoc quoq̄. xvii. di. z facit glo. in. c. propter.
xvi. di. z ad hoc facit ista regula supra in. vi. pte. z q̄d
ibi dixi de alijs tacite ibidē contentis. f. de filijs regū
z c. f. q̄ inter eos d̄z seruari etiam ordo in p̄latiōe. z
alias fuit dubitatuꝝ si sint eq̄les isti descripti. f̄ vnus
est diligentior in p̄cessu. an p̄iō no īatus p̄ferat eidē.
Et nūc dico per p̄dicta q̄ sic. q̄ si debet seruati ordo
etiā iter alios tacitos in hac regula: vt p̄mo descript̄
tollit diligentiaz alterius. vt ibi dixi. ergo etiam inter
istos. Itē sepe dubitauī de quo deseruit istas pars q̄
ponitur in hac regula z alij pontifices etiaz idem fe-
cerunt. naz si papa voluit dare aliquā pragatiuā istis
potuit dedisse vnico verbo z dicere q̄ volebat eos p̄-
ferri oibus alijs. z hoc sufficiebat sine ista p̄testatiōe.
quoniam hic nō dat eis aliquā pragatiua quosq̄ ap-
pareat de discriptiōe ī cācellaria vel de p̄uilegio. naz
etiā si hic nō dicat q̄ eis nō p̄iudicet nō p̄pterea seq̄-
tur q̄ sibi dat̄ hic aliq̄d p̄uilegiū nisi de eo appeat. fa-
cit. glo. notabilis i. c. i. de si. instru. quā cōmēdat bal.
in simili p̄posito in. c. i. de sen. guar. i. ii. co. col. x. vt ī-
fra dicaz: nisi dicam̄ q̄ p̄testatio ista opatur hūiani-
tateꝝ pape vt sciāt oēs q̄ clā nō vult alicui p̄iudicare
sed palā. z ne possit aliq̄s cōqueri de facto de eo. f. q̄
facit hāc regulā: z postea derogaret ei clā. nā incept̄
debet habere curā maximoz z magnoz z etiam par-
uoz. vt in auē. de defenso. ciui. §. que igitur. col. iij.
p̄sertiz: q̄ nullus clericus d̄z alteri etiā de facto no-
cere. c. fi. de postu. z ibi no. Ant. Abb. z est bonus tex.
in. c. demq̄. xviii. q. v. in. n̄. ergo a fortiori dicēduꝝ est
de papa exēplo xpi dicētis. Qui vnus ex istis pusillus
scādalizauerit z c. credere t̄n q̄ ista v̄ba hic posita po-
tius noceat istis descriptis q̄ p̄sint. q̄ si hic nō fieret

mētio de familiarib̄ cōtinuis cōmēsalibus. t̄nc si ha-
berent pragatiuas ad p̄tem p̄ferrent oibus q̄buscūq̄
etiaz si papa moriet̄ qui facit regulā. z etiā pragatiue
eorū durarent h̄ regula expiraret cum conditor: vt
erat positum in probemo tempore aliorum pontifi-
cum. sed hoc tempore Innocentiū contrariū est verū
vt in probemio expectatiuarum; tamen quia hic po-
nuntur ista verba mortuo papa cessaret ista pragati-
ua: quia familiaritas est quedam societates que morte
finitur alterius. insti. de societate. §. soluit. z hoc dicit
Bo. an. in. c. fi. de verb. sig. li. vi. Quinimmo etiaz pos-
set dici de mero iure q̄ etiā stāte p̄p̄emio sup̄adicto
mortuo papa forte expiraret pragatiua familiaritas
descripti ex quo cessat familiaritas. f̄ de egetate p̄tra-
ruꝝ foret verū cum nō fuerit culpa illius familiaris
mors p̄tificis. ar. l. iij. ff. de cōdi. insti. z. c. cū nō stat.
de reg. iij. h. vi. Et ex p̄dictis possit dici iuxta ista cau-
da q̄ si familiaris descript̄ etiā viuere papa desinat
eē familiaris maxime culpa sua z postea vacat b̄fici-
um q̄ nō gaudet ista p̄rogatiua q̄ cessant familiari-
tas. ergo zc. ar. c. cū cessante de appel. z nō vigore isti-
us regule vbi dicit. l. in. ii. pte in assecutiōe b̄ficiōꝝ
zc. q̄ illa pars nō cōprehēdit istos descriptos vt hic
t̄n forte de rigore eēt hoc verū sed de quadaz equitas
te possit dici p̄trariū ex quo nō cōprehēdit̄ sub ista re-
gula deberet t̄n declarari. Cū t̄n non omittaz q̄ si
filius vel nepos impatoris vel regis maxime nō reco-
gnoscentis sup̄iorēꝝ p̄curreret cū aliquo descripto z
eēt diligentior in p̄cessu q̄ p̄ferret descripto. z hoc pro-
bo q̄ dispositio ḡnialis nō cōprehēdit reges vel fili-
os eoz nisi de eis faciat mētiōez. c. fi. de offi. dele. li.
vi. z. c. ne aliqui de here. e. li. v. t̄robiz; notat Domi. f̄
in hac regula non fit mētio de. illis ergo relinquuntur
cūz istis descriptis iuri. cōi. sed ius cōe est diligentia p̄

cessus. c. duob⁹ d' rescrip. li. vi. ergo zc. qz casus omif.
sus relinquit iuri coi vt dixi supra. l. comodissime. ff.
de libe. z posth. quoniam no cet magnu tenere qz illi
etia pferent sibi ceteris parib⁹ z. et ceteris no pari-
bus per supra dicta. ideo debet pfulere dno nro qz in
descriptioe dicat qz pferant oibus z singulis quibus
cuqz etia si impiali aut regali aucte pfulgeat zc. Et
qz indies dubitat de istis descriptis z de alijs huile-
gatis hntib⁹ ad instar descriptoz z de alijs multis. s.
quis eoz heat maiores prerogatiua zc. Ideo ponam
hic oia gna pragatiua succinte tam de iure qz alias.
Et dico qz oes pragatiue que possint repri sunt quin-
que. Nam quedā sunt de iure coi z iste sunt tres. s. da-
ta. itez creatio vel receptio in canonicu. tertia est dili-
gentia pcessus. s. fulminatio quas facit executor datus
in bulla. pma pcedit z tollit alias duas. z secūda tol-
lit tertiā vt pbat hoc apte i dicto. c. duob⁹. de rescri-
lib. vi. z ppretea cōiter pōtiffices faciunt vnā datā vt
nō tollant ius alterius z pragatiuas hui⁹ regule z sic
fuit rñsus tpe conditionis huius regule. s. qz nō fieret
nisi vna data ex quo fiebat ista regula pragatiuarum.
tñ bñ fuisset possibile qz stare ista regula etia si foret
tres date. s. qz inter pmos pme date stare regula. z i-
ter secundos etia z sic de terijs: sed fuisset magna cō-
fusio. Et ex pdictis dico qz si papa vellet quo ad vnu
tñ tollere istā regulā vnicō vbo posset facere. s. dādo
per diē aū calē. nouembri. v3 pdie calē. nouembri
qz per hoc tolleret istā regulā z oēs expectatiuas sub
data calē. nouēbris per dictuz. c. duobus. Itēz alia ē
ficta pragatiua de iure coi de qua nō repit tex. expō-
sus. sed tñ ppter auctoritates Jo. an. m. d. c. duobus.
quez sequunt etia ibi moder. z in. c. quāuis. eo. ti. lib.
vi. s. modus ppa⁹. z rota iudicauit sepissime qz tolle-
ret diligentia pcessus z alias ego allegaueriz in con-

trarius dicens qz motus ppius nō opatur aliqd vl-
tra casus expōs in iure vt dicit glo. notabilis in cle-
ri romanus de pre. z illam ad hoc allegat Sicu. in. c.
qz circa de con. z affi. z clarus tenet hoc Card. in. d.
clēm. in duobus locis. Ad tollenduz tñ hoc dubium
papa dedit oibus motu proprio z bene etia ad hoc
vt pro absentib⁹ posset quis impetrare expectatiuas
z facere fulminari sine mandato vt dixi supra in alijs
regulis expectatiuaruz vbi allego deci. cccxij. que in-
cipit. Itēz purificatio. qd procederet etiam sine mo-
tu proprio. facit glo. in. c. ad aures. z. c. nō nulli de re-
scrip. sed in motu proprio non est dubium. z sic pra-
cticatur. Tempore tamen Pauli consiliuz qz vnus p-
rogatiuatus qui tollebat diligentiaz alterius tolleret
etia eius motū proprium. z sic fuit practicum. Ex
quo dico nunc qz si vnus heret in forma coi motu pa-
prio nō tolleret diligentia pcessus hnti in forma pau-
peruz cui non dat motu ppro: qz ille paup tollit sibi
diligentiaz pcessus z alias pragatiuas. ergo etia tol-
lit sibi motū ppiū per regulā secundam supra eodē.
fateor tñ qz si hñs in forma coi nō haberet beneficiuz
qz tolleret diligentiaz pcessus pauperis per supius di-
cta. Et in calu quez dixi me consuluisse sic fuit practi-
caruz anno. lxxiii. z sic rñdit mibi. Gabriel de conta-
reno auditor bo. me. qz ex quo tollunt prerogatiue ex-
pse in iudicio per motū ppiuz a fortiiori nō expse
se per iura vulgaria. faciat. c. sup eo. de vsu. CSecun-
de pragatiue sunt istius regule sup quibus multi de
spachacam in ignorātes regulā dicent dio te la mā-
de bona. sicut faciebat medic⁹ impitus qui vno col-
lurio oēs infirmitates curabat. ar. c. h. xxix. di. in fi. z de
istis prerogatiuis satis est dictum superius. C Terte
pragatiue sunt. s. per huilegiū pape. z de istis pro nūc
nescio aliud priuilegiū qz isto descriptoz siue in il-

bio cācellarie siue alij vt hic dicit. Et circa hoc est sci-
enduz qz describere nō est aliud qz quedam scriptura
in vna matricula facta p̄ncipē, sufficiat ad hoc glo.
iuncto tex. in vbo descriptiōe. in auct. de armis. §. sin
aut col. vi. vnde papa sua manu describit aliquos vlt
mādat describi in cācellaria vel in camera sua z vult
eos p̄ferri oibus exceptis cardinalibus. z illi vocan-
tur descripti z isti sunt p̄uilegiati. de quibus loquit
hec finalis pars. z hoc dico ad tollendū fantasias of-
ficialiuz in curia. s. scriptoruz z abbreviatoruz z sollici-
tatoruz zc. dicitū qz habeant p̄uilegium. s. qz sicut
descripti gaudeant zc. s. certe credo illos somnare.
qz si habēt p̄uilegiuz ab alijs pontificib⁹ etiā si sint
descripti vere cessant eoz p̄uilegiū put dixi superi⁹
z si habent ad instar illoruz a fortiori cessant vt in si-
mili dicitur infra. ergo zc. **Q**uarthē prerogatiue sunt
ad instar istoruz descriptorum. z qz de istis quondie ē
altercatio z aliqui volunt istos tātifacere z equipara-
re descriptis. z mea sentētia male intelligentes vt vi-
di tempore istius pape post mortē Sixti. Quinimmo
volebant qz licet prerogatiue descriptorū expirassent
sed istoruz dicebant qz non per mortem pape de qui-
bus dixi in alijs regulis in regula decima. Ideo de
istis aliquid est dicenduz. Et primo qz hoc est verissi-
muz qz p̄uilegium descriptorum expirauit per mor-
tē pape vt dixi superius. z hoc habent pro certo au-
ditores s; aliqui dicant qz familiaritas est quedaz lo-
catio vt voluit De. de. anch. in vno cōsilio. pro quo
facit. l. iii. ff. de vsufu. lege. Tamē etiā si hoc eēt ver-
locatio illa censet facta viuente dño. iō eo mortuo si-
nirer. ar. mlti. de vsufu. §. finif. z facit qd notat bal.
in. c. i. gs dicat dux sup parte soldata col. x. vbi notat
qz soldata est p̄statio annua que a neutra pte trāsit in
heredē. ideo morte dantis vel recipētis finitur. z sic

est i casu nostro. Et ex hoc sequit qz si finit ista proga-
tina descriptoruz ergo z fortiori illoz qui hnt ad instar
ipsoz: qz destructo ātecedēti destruit p̄sequēs. l. si sic
legatū. §. si mhi. ff. de leg. i. Et quo tex. dicit ibi Dy.
z etiam Bar. sequit qz si comes dedit eccelle qcquid
iuri hēbat in tali loco qz nihil valeat nisi primo appe-
ar de iure qd habet ibi. Itēz dicit Bal. i. fili. q. in. c. i.
de feu. guar. qz vbi nulluz est subiectū corut correla-
riuz. z qui vult pbare relationē debet duos terminos
pbare. s. terminū referentē: z terminū ad quem fit re-
latio. ar. illius. c. z allegat in fili qd notat Inno. z Jo-
an. in. c. iter dilectos de si. istru. z vltra hoc allego eti-
am. l. i. ff. coia predioruz. z alia multa allegaui in vna
causa Salamatin. ergo sequit qz destructis descriptis
destruunt hntes ad instar eozuz. Et rñdeo ad. c. decet
de reg. iur. li. vi. qz loquat nisi ex verbis p̄uilegij colli-
gant cōtrariū. ar. c. porro de p̄uini. Itēz dico qz habet
locū de honestate s; nō de necessitate vt dicit ibi glo.
z qui volūt tenere p̄trariū allegant qd dicit Bal. i. l.
oia p̄uilegia. C. de epi. z cle. cur⁹ dicitū z Siml. m̄ in-
telligunt mea sentētia allegātes sicut vn⁹ rustic⁹ bac-
calarius. Itēz dicit ibi Bal. referēs Siml. qz si studio
Aureliā cōcedunt p̄uilegia studij. Tholosani qz etiā
si destruat Tholosanū nō cēsent destructa p̄uilegia
studij aureliani z ad hoc etiam allego qd dicit Bal.
in. l. quicquid. l. de aduo. dicit iudi. vbi dicit qz si p̄-
uilegia ad quoz instar alia sunt data reuocent. qz il-
la ad instar nō reuocant p̄ illū tex. Tamē salua deter-
minatione de spachacamun. i. male intelligentis si re-
cte aduertant dicta Bal. in dicta. l. oia p̄uilegia. fa-
ciūt p̄opinōe mea z nō p̄tra me. naz ipse p̄cludit ibi
qz relatio quqz se hz p̄ modū cāe fiēde. quqz p̄ modū
cāe essēdi. Itēz casu sufficit qz sit vera relatio in p̄-
cipio quia incontenti consumat suum effectuz. nam

habet formam impressam & sic procedit illa. Secundo casu dicit qd destructo primo termino destruit secundum terminus correlatiuus. allegat. l. si. ff. de accepti. quod est subtile ad intelligendum sicut eum. sed declaro. breuius primus casum. s. si vnus notarius dicit suo copiste qd faciat instrumentum sicut tacet in formulario suo ad litteras. & fecit. tunc si postea destruat formularium non destruitur instrumentum quia iam est redactum ad sui formam cause sciendi. & sic procedit. l. si post mortem. s. si. ff. de contrahatu. & sic procedit contrarium in. q. Bal. & iste non est casus noster. In secundo casu pono exemplum in. l. si testamento la. pma. ff. de condi. & demon. s. si testator mandauit fieri sepulchrum ad instar monumenti publici. tunc si illud sit destructum & non sit non tenetur heres facere monumentum tale. facit. l. alteri. ff. de adi. lega. & sic est in casu nostro. vel clarius dicam sic quod aliud est de iure quesitum & aliud de iure querendo. Primo casu reuocato primo non reuocatur secundus. sed in casu secundo sic. & iste est casus noster. Donec quod ante mortem pape vacauit beneficium & habes ad instar acceptauit illud & fecit sibi de eo p. uideri. demum moritur papa & sic expirauit privilegium descriptorum ut dixi. tamen illud privilegium ad instar non expirauit quia iam ius est quesitum illi habenti ad instar. & hoc est dicere per modum cause sciende. ut utamur verbis Bal. ubi supra. sed secus si nondum vacauerat beneficium ante obitum pape: quia tunc destructo primo privilegio destruitur secundus. ad instar quod agitur de causa sciendi id est de iure querendo. & est impossibile quod sit ad instar alterius ubi illud ad cuius instar est destructum per predicta. & sic intelligo etiam dictum Bal. in. d. l. quicquid. c. de aduoc. diuer. iudi. & sic etiam declarat non ita late dominus Abb. verba Bal. in. c. fina. in. v. notabili i. ii. col. ne clerici vel

mona. s. q. loquatur Bal. de iure de presenti & de futuro ut dixi. quod adducit ibi ad notata per glo. in. v. b. concessa in. cle. dudus de sepul. & pro vtroque dicto factum dicitur il. Dosi. in. ti. qui si. sint legi. s. qualiter. v. per speciales. ubi dicit quod ius querendum facilius tollitur quam quesitum. pro quo facit. c. si. de co. pre. li. vi. & faciat ad predicta dicitur Bar. in. l. i. ff. de legi. tu. & ultra predicta adduco vnam rationem in conuincibilem. pone quod mortuo papa concurrant descriptus & habes ad instar in beneficio vacanti vigore expectatiuarum. quis istorum preferretur. Et tu dices quod per supradicta preferretur habens ad instar: quia eius privilegium non est reuocatum & alterius sic. quod foret ridiculum & absurdum dicere. ergo sequitur ut emittetur ridiculum & absurditas quod debemus dicere contrarium. ar. l. hoc iure. ff. de solu. z. c. cum inter priorem de excep. z. c. dudus de preben. lib. vi. ubi valet argumentum ab absurdo. Item valet argumentum versus eum ridiculum. c. ridiculum. xi. q. iij. Ex quibus omnibus concludo quod habentes ad instar descriptorum ut collegum. s. auditores & scriptores & cetera Sicut quod mortuo papa sicut nihil nunc habent cum eius descripti expraauerint & ad instar describendorum sui successoris non potuit de disse quod ei non poterat imponere legem. c. innotuit de electio. z. c. si. de rescrip. li. vi. z. l. digna. vox. c. de legi. ergo etc. Quisnimmo diceret quod etiam si papa confirmauit eorum privilegium quo ad hoc nihil habent quia nondum erant familiares descripti ergo etc. per iura supradicta. nisi forte diceret quod dabat eis ad instar describendorum etc. & hec sufficiat pro ista quarta prerogatiua. Quinte prerogatiue sunt de quibus non apparet. s. de consuetudine puta cardinalium qui preferuntur descriptis & alijs quibuscumque quorum privilegia nunquam vidi. & credo quod propter vnum verbum quod

folet apponi in descriptione familiarium. s. q. pferantur omnibus zc. exceptis duntaxat psonis cardinalium ipsi fundant q. debeant preferri omnibus quibuscuq. sed crederet q. hoc non nisi alias appareat de priuilegijs eorum per predicta. ideo als dixi q. de iure si vnus illustris concurreret cum cardinali non illustri. vel graduatus cui non graduato q. preferretur eidem. h. dicitur q. cardinalis dicatur ppter dignitatem illustris. arg. c. ii. de offi. dele. lib. vi. iuncta glo. in. l. i. ff. de offi. prefec. preto. Tamen. regula ista requirit q. sit illustris ex genere z non dignitate. Cuius verbis esset scilicet. de quo aliquid dixi in. xvii. questione cardinalium in tractatu meo. facit quod dicit Bal. in. c. i. §. si rusticus. de pace. tenen. col. x. z quod etiam ipse dicit in. c. i. q. dicitur dixi. in. ii. z. iii. col. eadez. col. ubi in simili dicit in addi. de episcopo comite. z ex hoc als dixi in curia. z credo me dixisse in tractatu nobilitatis q. etiam si vnus esset comes factus ab imperatore z non veniret de genere comitum ac haberet expectatiua q. possit fieri de iure. arg. c. presens. xx. q. iii. z. c. inter dilectos. de fide instrum. q. ille non gaudet prerogatiua huius regule. sed filij sui legitimi sic: q. in hoc nobilior est filius q. pater. ad hoc facit optimus ter. in. l. filius. l. de suis z legi. here. ubi notat Bald. q. filius potest esse nobilior patre z alterius qualitatibus per illa. l. Idē dico de nobilibus ex inferiori genere per istam regulam. in secunda parte z in terna. Ideo dixi q. si pater est bastardus. tamen habet requisita ad nobilitatem. q. h. ipse non gaudeat hac regula. tamen eius posterij sic z hoc casu dat pater qd ipse non habet. sicut sol dat colores quos non habet. vt declarat. Bal. in. l. si qua illustris. l. ad officianus. z dicit q. hoc est quod nesciunt loqui glo. in. l. manumissiois. ff. de iu. z. iu. z sic dico de Car. q. h. habendo cardinalatum dicatur illustris.

tamen non debet gaudere prerogatiua huius regule si non est de genere. quod requirit regula zc. Et si dicat q. Car. habent illas prerogatiuas si vinco vincentem te a fortiori vincas te. c. auctoritate ad Bartini. de concess. preben. lib. vi. z q. ipsi preferuntur descriptis qui preferuntur alijs zc. dico q. illa regula est multum amplata. z nescio quomodo exceptio operetur prerogatiua contra descriptos z contra alios. maxime quia verba enunciatiua nō est placita contra alios. maxime quia verba enunciatiua nō disponunt nisi appareat aliud ex mente loquentis: vt dicit Bal. in. c. i. §. personam. in addi. per quos fiat iusti. col. x. z allegat. l. emptor. §. ancilla. ff. de rei ven. z ibi etiam dicit q. si verba enunciatiua sunt presumbulum actus enunciati tunc non gesti. z tunc non disponunt si incidenter proferuntur. z allegat. c. si papa. de priuile. lib. vi. z sic potest dici in casu nostro. tamen tacendum arbitror in illis z etiam in alijs in quibus de iure non habent magnam potestatem: q. vt dico in dicto tractatu concilij de iure nihil proprium habet nisi electiones pape z que circa ea sunt annexa. Et in aliquibus casibus habent congregationes concilij: vt ibi latius dico. Item sunt domini in curia maxime z alibi z merito. Et ipsi sunt cauti. q. semper faciunt sibi papam propitiuz: vt teneat eorum priuilegia consuetudinarum a. Et ista sufficiat quo ad istam vltimam partem ad laudem Iesu Christi cui placeat hoc opusculum ad vtilitatem reipublice. Amen.

C Impressum Venetijs per Jacobum Mentium Anno ab incarnatione dñi. M. cccc. viiij. die. xvij. nouē.